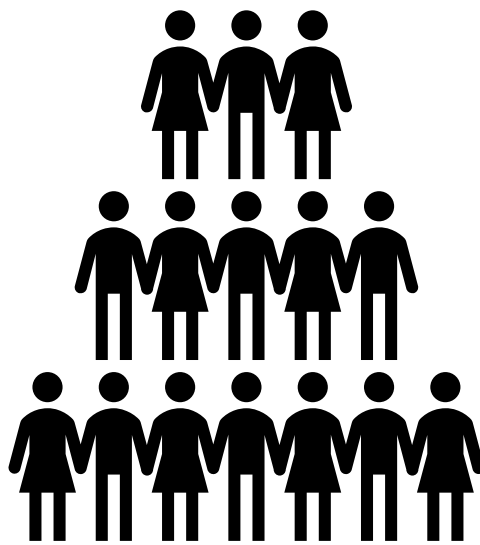

Behandlingsgrundlaget for børns personoplysninger på Facebook

En analyse af GDPR art. 6, stk. 1, litra b og f

Nanna Tolbod Larsen
Studienummer: 20206116
Aalborg Universitet, Jura
Afleveringsdato: 15. maj, 2025
Vejleder: Tanja Kammersgaard Christensen

Abstract

A big part of children's social life takes place on platforms like Facebook. This raises questions regarding the data protection rules under the GDPR concerning children. This thesis seeks to examine the legal framework for how the GDPR regulates the legal basis for processing children's personal data on Facebook. The thesis includes an analysis regarding the GDPR Article 6(1)(b) and (f), while it also includes how Meta practically handles GDPR requirements, as described in the company's privacy policy and terms of service.

The thesis seeks to examine the legal framework by describing and analysing current law. The thesis concerns the GDPR, and because of this both EU and Danish legislation must be included. The analysis includes the CJEU's judgment in case C-252/21, which answers preliminary questions requested by a national court. In addition to this the thesis also includes opinions and guidelines from the EDPB. Different Danish legislation is analysed based on preparatory works, which in Denmark support the interpretation of the relevant legislation. It is important to notice that to clarify the current legal framework, it is necessary to include various legal areas.

By analysing the case C-252/21, it can be established that consent according to the GDPR is required in relation to personalised advertising, and because of this, the processing cannot be based on Article 6(1)(b) of the GDPR, because the processing is not necessary for the performance of the contract. In addition to this, it can be established that when a user creates and uses a Facebook account a consumer contract according to Danish legislation is formed. It cannot be concluded whether children have the legal capacity to enter the contract with Facebook. Because of the assumed lack of legal basis, Meta chooses to rely on the GDPR Article 6(1)(f). It is concluded that the required balancing test regarding the different interests under this article must be carried out by Meta as the data controller. This assessment is not available to the public.

It is concluded that there must be ensured a special consideration when personal data regarding children is being processed under the GDPR. This is due to their limited awareness of the potential consequences. It is concluded that the legal basis is unresolved, which indicates a possible need for further clarification of the regulation.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 – introduktion til specialet.....	5
1.1 Indledning.....	5
1.2 Problemformulering	6
1.3 Forkortelser.....	6
1.4 Metode	6
1.5 Retskilder	7
1.5.1 Indledende bemærkninger	7
1.5.1.1 EU-retskilder	7
1.5.1.1.1 GDPR.....	7
1.5.1.1.2 Præambelbetragtninger	8
1.5.1.1.3 EU-Domstolen	8
1.5.1.1.4 EDPB	9
1.5.1.2 Danske retskilder.....	10
1.5.1.2.1 Databeskyttelsesloven	10
1.5.1.2.2 Forarbejder.....	11
1.5.1.2.3 Retslitteratur	11
1.5.1.2.4 Internetkilder.....	11
1.6 Afgrænsning	11
1.7 Definitioner	12
1.7.1 Barn/børn	12
Kapitel 2 – GDPR introduktion	13
2.1 Anvendelsesområdet for GDPR.....	13
2.1.1 Materielt anvendelsesområde	13
2.1.2 Territorialt anvendelsesområde	14
2.1.3 Personoplysning	15
2.1.4 Behandling	16
Kapitel 3 - Metas oplysningspligt	17
3.1 Introduktion	17
3.1.1 Oprettelse af bruger	17
3.1.2 Registrerede	18
3.1.3 Meta som dataansvarlig	18
3.1.4 Den dataansvarliges oplysningspligt	19
3.1.4.1 GDPR artikel 13.....	20
Kapitel 4 - Behandlingsprincipperne.....	21
4.1 Lovlighed, rimelighed og gennemsigthed	22
4.2 Formålsbegrænsning.....	23
Kapitel 5 - Behandlingsgrundlag.....	24
5.1 Oplysningstyper.....	24
5.2 Kravet om behandlingsgrundlag	24

5.3 Metas privatlivspolitik	26
5.3.1 GDPR artikel 6, stk. 1, litra b	26
Kapitel 6 - Aftalen	32
6.1 introduktion	32
6.1.1 Retshandler	32
6.1.2 Aftale efter forbrugeraftaleloven	33
Kapitel 7 – Metas tjenestevilkår	37
7.1 Introduktion	37
7.1.1 Tjenestevilkår som aftale	37
7.1.2 Samtykke eller betal	40
7.1.2.1 GDPR artikel 6, stk. 1, litra a som behandlingsgrundlag	40
7.1.2.2 Samtykke	41
7.1.2.3 Frivillig	42
Kapitel 8 – Børn og kontrakt	49
8.1 Introduktion	49
8.1.1 Børns indgåelse af kontrakter	50
8.1.2 Diskussion og delkonklusion	53
Kapitel 9 – GDPR artikel 6, stk. 1, litra f	54
9.1 Introduktion	54
9.2 Indholdet af bestemmelsen	55
9.2.1 Metas legitime interesse	55
9.2.1.1 Diskussion af oplysningspligten	57
9.2.1.2 Krav om nødvendighed	58
9.2.1.3 Meta-dommen	58
9.2.1.4 Metas påberåbe legitime interesser	59
9.2.1.5 Delkonklusion	63
Kapitel 10 – Konklusion	64
Litteraturliste	66
Lovgivning	66
Forarbejder	66
Domme	66
EDPB-retningslinjer og udtalelser	66
Karnovs noter	67
Litteratur	67
Bøger	67
Forskning	67
Hjemmesider	68
Breve og spørgsmål	69

Kapitel 1 – introduktion til specialet

1.1 Indledning

Det moderne liv foregår i et stort omfang online og dermed på sociale medier platforme. Sociale medier fungerer ikke længere kun som måder at kommunikere og holde kontakt på. De er nu også et sted, der udgør en central rolle for identitet, socialisering og deltagelse i samfundet, dette gælder også særligt for børn. Netop dette ses også i andelen af unge brugere på sociale medier. Ifølge Danmarks Statistik, er 100% af de 16-19-årige på sociale medier.¹ Dog sker denne digitale udvikling ikke nødvendigvis uden omkostninger for brugerne, fordi disse medier behandler personoplysninger, herunder også børns. Denne udvikling rejser derfor en række databeskyttelsesretlige og praktiske spørgsmål om, hvorvidt og hvordan børns personoplysninger kan behandles i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen, og hvilke behandlingsgrundlag der konkret anvendes. Børn har efter GDPR 38. betragtning krav på en særlig beskyttelse af deres personoplysninger, fordi de er mindre bevidste om de pågældende risici og konsekvenser.² Denne særlige beskyttelse, og om hvorvidt denne bliver efterlevet i praksis, er hovedårsagen til specialets problemformulering. Dette speciale har til formål at undersøge forskellige behandlingsgrundlag efter GDPR, og om disse kan begrunde behandling af personoplysninger om børn. Derfor vil der i specialet blive redegjort for flere behandlingsgrundlag, ligesom de vil blive analyseret. Dette omfatter særligt GDPR art. 6, stk. 1, litra b og f. Dog vil der i specialet også blive inddraget GDPR art. 6, stk. 1, litra a, i forbindelse med personligtilpassede reklamer. Dette behandlingsgrundlag vil der også blive gået i dybden med, fordi specialet har til formål at undersøge både det retlige grundlag, men også hvordan Meta som dataansvarlig i praksis handler efter GDPR, når børn opretter en konto på Facebook og benytter denne.

Gennem en juridisk analyse af GDPR, relevant retspraksis, vejledninger fra tilsynsmyndigheden, EDPB, forarbejder og juridisk litteratur, vil retsgrundlagets rækkevidde og begrænsninger ved behandling af personoplysninger, når børn tilgår platformen Facebook, blive belyst.

¹ Danmarks Statistik, Danmark bruger sociale medier mest i EU, besøgt d. 5. Maj 2025, <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=46771>

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, 38. Betragtning (herefter GDPR)

1.2 Problemformulering

Hvordan regulerer databeskyttelsesretten behandlingsgrundlaget for børns personoplysninger på Facebook, og i hvilket omfang kan kontrakt og legitime interesser danne grundlag for behandlingen?

1.3 Forkortelser

Af hensyn til specialets omfang, vil *"Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger"*³, blive omtalt som GDPR.

Derudover vil selskabet: "Meta Platforms Ireland Limited", blive omtalt som "Meta". Når der henvises til Metas privatlivspolitik, omhandler denne platformene: Facebook og Instagram. Når der henvises til Metas tjenestevilkår, vil disse vilkår kun gælde for platformen, Facebook. Derfor vil specialet som udgangspunkt kun omhandle platformen Facebook, om end privatlivspolitikken gælder for begge platforme. Når "Meta" omtales, omhandler dette selskabet som dataansvarlig. Når "Facebook" derimod bliver omtalt, omhandler dette platformen.

1.4 Metode

For at kunne besvare specialets problemformulering, anvendes den retsdogmatiske metode. Denne metode har til formål at beskrive og analysere gældende ret. Analysen kan derfor belyse ny viden om gældende ret på *"en systematisk, metodisk og transparent måde"*.⁴ Den retsdogmatiske metode forholder sig til virkeligheden, men har ikke til opgave at løse konkrete problemer. Den benyttes derimod til at belyse retstilstanden. Der sker dermed en kvalificering og systematisering af relevante retskilder.⁵

Dermed foreligger der også en sontring mellem den retsdogmatiske metode, der anvendes af teoretikere, og den juridiske metode, der anvendes af praktikere. Derfor er det overordnede formål med analysen at finde ny viden om gældende ret.⁶ Derfor anvendes den retsdogmatiske metode med henblik på tilegnelse af ny viden om gældende ret på det databeskyttelsesretlige område vedrørende af behandlingsgrundlaget, når der sker behandling af personoplysninger om børn.

³ GDPR

⁴ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, 2022, s. 211

⁵ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori*, s. 211

⁶ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori*, s. 195

1.5 Retskilder

1.5.1 Indledende bemærkninger

For at kunne beskrive og analysere gældende ret er det væsentligt at udvælge og beskrive, hvilket retskilder der tages udgangspunkt i. I dette speciale benyttes der forskellige retskilder fra både dansk ret og EU-retten. Dette afsnit har til formål at identificere de relevante retskilder for at kunne besvare problemformuleringen. Derudover vil der også blive redegjort for retskildeværdien.

I EU-retten findes der flere sproglige versioner af EU-retskilderne. I specialet vil de danske versioner som udgangspunkt blive anvendt. Dog kan der forekomme situationer, hvor danske oversættelser ikke er tilgængelige. Her vil den engelske version blive benyttet.

1.5.1.1 EU-retskilder

1.5.1.1.1 GDPR

Specialet omhandler GDPR. Forordninger er almen gyldige, hvorfor disse finder umiddelbart anvendelse for alle i fastsatte situationer. Derudover gælder forordningerne umiddelbart i hver medlemsstat for de enkelte borgere og virksomheder.⁷

Hjemmel til at udstede forordninger findes flere steder i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (herefter omtalt som TEUF).⁸ Dog følger det af subsidiaritetsprincippet, at EU-retskilder skal udformes så enkelt som muligt, hvorfor det må foretrækkes at der vedtages direktiver i stedet for forordninger.⁹ Direktiver binder udelukkende i forhold til det tilsigtede mål, men tager ikke stilling til, hvilke midler, der skal anvendes for at opnå det tilsigtede mål. Dette betyder, at forordninger kun skal benyttes, når der er behov for ensartet anvendelse og retssikkerhed i hele EU.¹⁰

I gennem tiden er der sket en udvikling i behandlingen af personoplysninger, specielt med udviklingen inden for IT og digitalisering. Dette betyder, at behandlingen af personoplysninger har stor praktisk betydning, og at der i stor grad sker behandling på tværs af EU-medlemslande og tredjelande.¹¹ På grund af denne udvikling og betydning fandt Europa-Kommissionen (herefter: Kommissionen) det

⁷ Neergaard, Ulla; Nielsen, Ruth, *EU-ret*, 2024, s. 154

⁸ Neergaard; Nielsen. *EU-ret*, s. 154

⁹ Neergaard; Nielsen. *EU-ret*, s. 155

¹⁰ Neergaard; Nielsen. *EU-ret*, s. 155

¹¹ Udsen, Henrik, *Databeskyttelsesret*, 2022, s. 37

nødvendigt at indføre fælles EU-regler vedrørende behandlingen af personoplysninger. Derfor udstedte Kommissionen Persondatadirektivet, der skulle være implementeret af medlemslandene senest i 1998.¹²

GDPR afløste i 2018 persondatadirektivet. Forordninger er almen gyldige, og derfor har GDPR umiddelbar virkning i medlemsstaterne, og skal modsat et direktiv ikke implementeres ved lovgivning i national ret. Dette skift fra direktiv til forordning viser, at der var et ønske om yderligere harmonisering mellem medlemsstaterne.¹³ Medlemsstaterne har pligt til at foretage en EU-konform fortolkning, ligesom EU-retten har forrang for medlemsstaternes nationale ret. Dette betyder, at både EU-retlige kilder og dansk lovgivning altid skal fortolkes i overensstemmelse med praksis fra EU-Domstolen.¹⁴

1.5.1.1.2 Præambelbetragtninger

I specialet vil der blive inddraget præambelbetragtninger fra GDPR. Særligt 38. betragtning efter GDPR vil blive inddraget. Præambelbetragtninger er særlige i EU-retten, og der er derfor nødvendigt at fastlægge, hvilken betydning disse skal tillægges.¹⁵ I dansk ret benyttes forarbejder til fortolkning af bestemmelser, dog tillægges eventuelt tilsvarende forarbejder i EU-retten ikke stor vægt, da der efter endt lovgivningsproces som udgangspunkt kun står retsaken med præambelbetragtninger tilbage.¹⁶ Præambelbetragtninger er en integreret del af retsaken, og dermed antages det, at disse er inkluderet direkte for at opfylde en funktion. Det er ikke alle forordningens bestemmelser, der bliver kommenteret i en præambelbetragtning. Men de præambelbetragtninger, der indgår, er typisk mere uddybende og forklarer hvad, der skal forstås og opnås med bestemmelserne. Derfor kan præambelbetragtninger benyttes som et væsentligt fortolkningsbidrag og dermed har betragtningerne høj retskildeværdi.¹⁷

1.5.1.1.3 EU-Domstolen

I specialet bliver der blandt andet taget udgangspunkt i afgørelsen "C-252/21" (herefter Metadommen) afsagt af EU-Domstolen (herefter omtalt som EUD). Analysen af denne afgørelse bidrager til besvarelsen af specialets problemformulering, og benyttes til at fastlægge gældende ret på området.

¹² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 37

¹³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 42

¹⁴ Neergaard; Nielsen. EU-ret, s. 163

¹⁵ Blume, Peter, *Persondatarettens kilder og metode*, 2020, s. 61

¹⁶ Blume, *Persondatarettens kilder og metode*, s. 61

¹⁷ Blume, *Persondatarettens kilder og metode*, s. 62

Efter Traktaten om Den Europæiske Union (herefter omtalt som TEU) art. 13, stk. 1 bliver det fastslået, at EUD er en af Unionens institutioner.¹⁸ EUD har kompetence til at tage stilling til præjudicielle søgsmål efter art. 267 i TEUF.¹⁹ EUD er vigtig med hensyn til udvikling af databeskyttelsesretten, fordi domstolen tager stilling til, hvordan GDPR skal forstås og fortolkes. Domstolens afgørelser er bindende for aktørerne i databeskyttelsesretten, herunder Databeskyttelsesrådet, de nationale datatilsyn, Kommissionen og medlemsstaterne. Det er derfor altid påkrævet at forholde sig til, om EUD har vurderet et bestemt spørgsmål.²⁰ EUD kan ligesom andre domstole ikke selv tage initiativ til at behandle en sag, og tager dermed kun stilling til sager og fortolkningsspørgsmål, der indbringes for denne. Som udgangspunkt tager EUD stilling til to forskellige typer af sager. Dette er sager der er anlagt af Kommissionen imod medlemsstaterne for ikke at have opfyldt en forordning, herunder GDPR, eller er det sager, hvor EUD besvarer præjudicielle spørgsmål, som rejses af en national domstol, fordi denne domstol i forbindelse med en sag skal tage stilling til spørgsmålene.²¹ I Meta-dommen har en national domstol rejst præjudicielle spørgsmål, som EUD skal besvare.²²

1.5.1.1.4 EDPB

Specialet inddrager retningslinjer og udtalelser fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd (herefter omtalt EDPB). Det følger af GDPR art. 68, stk. 1, at EDPB oprettes. Det fastsættes desuden i GDPR, hvilken kompetence, sammensætning og arbejdsmåde, rådet skal arbejde ud fra.²³ Ved oprettelsen af EDPB blev den tidligere art. 29-gruppe afskaffet.²⁴ EDPB er oprettet, fordi GDPR har åbne bestemmelser, der løbende skal fortolkes for at sikre, at GDPR bliver anvendt ensartet og korrekt i medlemsstaterne. Dette gøres blandt andet fordi, det ikke kan forventes, at alle medlemsstater eller deres tilsyn opfatter og fortolker GDPR på samme måde. Derudover sker der konstant udvikling af teknologier, hvorfor der må ske en løbende tilpasning af bestemmelserne.²⁵

EDPB kan udstede retningslinjer og udtalelser, men disse binder ikke domstolene, hvorfor de ikke er autoritative retskilder. Derfor skal de læses på en sådan måde, at det udelukkende er EDPB og tilsynsmyndighedernes tilgang til, hvordan bestemmelserne i GDPR skal fortolkes. Det er dog sådan, at de dataansvarlige som udgangspunkt retter sig efter EDPB, hvorfor vejledninger i praksis har stor

¹⁸ Sørensen, Karsten Engsig; Danielsen, Jens Hartig, *EU-Retten*, 2019, s. 92

¹⁹ Sørensen; Danielsen. *EU-Retten*, s. 93

²⁰ Blume, *Persondatarettens kilder og metode*, s. 68

²¹ Blume, *Persondatarettens kilder og metode*, s. 68

²² C-252/21, *Meta-dommen*, s. 2

²³ Blume, *Persondatarettens kilder og metode*, s. 63

²⁴ Udsen, *Databeskyttelsesret*, s. 51

²⁵ Blume, *Persondatarettens kilder og metode*, s. 64

betydning og er vigtige retskilder i databeskyttelsesretten²⁶. De nationale tilsynsmyndigheder vil stort set altid indrette sig efter vejledningerne og udtalelserne. Sker dette ikke vil det kræves, at sagen indbringes for domstolene²⁷

EDPB vedtager udtalelser, når dette er i forbindelse med lovgivningsmæssige høringer anmodet af Europa-Kommissionen. Dette er EDPB-udtalelser i henhold til GDPR art. 70. Derudover vedtager EDPB udtalelser, der er rettet til nationale tilsynsmyndigheder i henhold til GDPR art. 64. Dette sker, når nationale tilsynsmyndigheder anmoder EDPB om udtalelser vedrørende et spørgsmål af generel betydning for anvendelsen af GDPR.²⁸ Derudover kan EDPB udstede generelle vejledninger, som herunder er retningslinjer. Disse udsteder EDPB for at præcisere lovgivningen og for at sikre en fælles forståelse af GDPR.²⁹

EDPB har ikke egentlig lovgivningskompetence, men EDPB består af datatilsynene i medlemsstaterne samt den europæiske tilsynsførende for databeskyttelse, nemlig Kommissionen som observator. Dette betyder, at det som udgangspunkt er de enkelte datatilsyn, der i EDPB samarbejder.³⁰

1.5.1.2 Danske retskilder

1.5.1.2.1 Databeskyttelsesloven

Som udgangspunkt vil Databeskyttelsesloven (herefter DBL) ikke blive inddraget for at besvare specialets problemformulering. Dog er det relevant at fremhæve, at bestemmelserne i DBL supplerer GDPR i dansk ret, jf. DBL § 1, stk. 1.³¹ Forordninger skal ikke suppleres med en national lov. Dog ønskede en række medlemsstater under forhandlingen af GDPR mulighed for at fastsætte nationale regler. Derfor giver GDPR medlemsstaterne mulighed for at indføre egne regler og dermed et nationalt råderum.³²

²⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 51

²⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 51

²⁸ Edpb.europa, Opinions, https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/opinions_en, besøgt d. 11. maj, 2025

²⁹ Edpb.europa, Guidelines, Recommendations, Best Practices, https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance/guidelines-recommendations-best-practices_en, besøgt d. 11. maj, 2025

³⁰ Blume, Persondatarettens kilder og metode, s. 65

³¹ DBL, § 1, stk. 1

³² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 43

1.5.1.2.2 Forarbejder

I specialet vil der blive inddraget forarbejder til dansk lovgivning for at fastsætte gældende ret. Forarbejder er det materiale, der bliver udarbejdet før udstedelsen af lov. Dette kan omfatte flere materialer, herunder: lovbemærkninger, betænkninger, ministerens bemærkning og høringssvar. Forarbejder har retskildeværdi, fordi disse omfatter alt der ligger til grund for bestemmelserne. Formålet med forarbejder er at begrunde, hvorfor en bestemt lov eller bestemmelse ønskes gennemført. Derudover bidrager forarbejderne til fortolkningen af de enkelte bestemmelser.³³

I specialet vil der også blive inddraget besvarelser fra ministre på spørgsmål fra Folketingsudvalg. Disse spørgsmål benyttes i specialet til at udtrykke, at det er et relevant emne, samt at henvise til den relevante ministres besvarelse af retsgrundlaget. Disse spørgsmål kan udvalgsmedlemmerne stille ministeren.³⁴

1.5.1.2.3 Retslitteratur

I specialet henvises der til udvalgt retslitteratur. Retslitteratur er ikke en retskilde, men kan i dette speciale indgå som fortolkningsbidrag. Fortolkningsbidraget består i, at litteraturen kan bidrage til forståelsen af de anvendte retskilder.³⁵

1.5.1.2.4 Internetkilder

I specialet vil der blive anvendt internetkilder. Internetkilder er et vidt begreb, og der vil blive benyttet flere forskellige kilder. Ved brug af internetkilder er det væsentlig at foretage kildekritik. Der vil derfor i dette speciale kun blive inddraget kilder fra anerkendte hjemmeside med relation til emnet.

Herunder vil der være henvisning til forskning. Den forskning, der er valgt i specialet, er valgt på baggrund af relevans for besvarelse af problemformuleringen og for at belyse et emne. Forskningen er af nyere dato, således det giver et retvisende billede af området. Derudover vil der forekomme henvisninger til forklaringer af begreber, herunder særligt fra leksikonet på Folketingets hjemmeside.

1.6 Afgrænsning

I specialet er det væsentligt at foretage en afgrænsning for at fastslå projektets omfang. Der findes i dag mange forskellige sociale medier, som behandler børns personoplysninger. Dette speciale vil dog

³³ Munk-Hansen, Carsten, *Den Juridiske Løsning*, 2017, s. 49

³⁴ Ft.dk, leksikon, udvalgsspørgsmål, <https://www.ft.dk/da/leksikon/Udvalgsspørgsmaal>, besøgt d. 2. maj, 2025

³⁵ Munk-Hansen, *Den Juridiske Løsning*, s. 80

tage udgangspunkt i Meta. Derfor vil der i analysen ikke blive inddraget andre "sociale medier". Analysen vil tage udgangspunkt i Metas privatlivspolitik og tjenestevilkår for brugen af Facebook. Meta ejer flere sociale medie platforme, hvorfor det er væsentligt at fastslå, hvilke der bliver omtalt i specialet. Metas privatlivspolitik finder anvendelse på platformene, Instagram og Facebook, dog finder de anvendte tjenestevilkår kun anvendelse på Facebook. Specialet vil derfor omhandle Facebook som platform.

I dette speciale vil der ikke blive redegjort for indholdet af GDPR, art. 9, stk. 1-4 om "*behandling af særlige kategorier af personoplysninger*".³⁶ Dette vil der ikke blive redegjort for, da det ikke relevant for besvarelsen af problemformuleringen.

Specialet vil indeholde en redegørelse og analyse af, hvad en retshandel er. Dette område omhandler aftaleloven (herefter omtalt AFTL) og forbrugeraftaleloven (herefter omtalt FAL). Dette er store retsområde, og der vil i specialet ikke blive redegjort for et større omfang end nødvendigt for at fastlægge, hvad en retshandel er, og om dette finder anvendelse på den eventuelle aftale mellem Meta og platformens bruger. Derfor afgrænses der fra bestemmelser, der ikke benyttes.

1.7 Definitioner

1.7.1 Barn/børn

I specialet vil der blive henvist til begreberne "barn", "børn" og "mindreårige". I dette speciale vil begreberne blive brugt som synonymer. For at have en klar definition af, hvad der ligger i disse begreber, må det fastslås, hvornår nogen aldersmæssigt kan kategoriseres som et barn.

FN's Konventionen om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) blev vedtaget den 20. november 1989 på FN's generalforsamling, hvorefter den trådte i kraft den 2. september 1990.³⁷ Børnekonventionen er ratificeret af Danmark og trådte i kraft i Danmark den 18. august 1991. Eftersom Danmark har ratificeret Børnekonventionen betyder det, at Danmark har forpligtet sig til at overholde de pågældende bestemmelser.³⁸ Når et land vælger at ratificere en konvention, betyder

³⁶ GDPR, art. 9, stk. 1-4

³⁷ Børnerådet.dk, Børnekonventionen er fundamentet for Børnerådets arbejde, <https://www.boerneraadet.dk/vi-arbejder-for/boernekonventionen/>, besøgt d. 9. april, 2025

³⁸ Børnerådet.dk, Børnekonventionen er fundamentet for Børnerådets arbejde, besøgt d. 9. april, 2025

det, at et land tiltræder denne internationale aftale endeligt.³⁹ Art. 1 i Børnekonventionen fastslår, at et barn er *”ethvert menneske under 18 år, medmindre barnet bliver myndigt tidligere efter den lov, der gælder for barnet.”*⁴⁰ Dermed må et barn efter denne bestemmelse være et menneske under 18 år.

Kapitel 2 – GDPR introduktion

2.1 Anvendelsesområdet for GDPR

2.1.1 Materielt anvendelsesområde

Det materielle anvendelsesområde for GDPR er fastsat i art. 2, stk. 1, og bestemmer at GDPR *”finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og på anden ikke-automatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register”*.⁴¹ Anvendelsesområdet for databeskyttelsesloven er tilsvarende.⁴² Dermed fastsætter bestemmelsen hvilke aktiviteter, der er omfattet af GDPR. Dette betyder, *”at der skal ske 1) behandling af 2) personoplysninger, der enten 3) eller helt delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling eller vil blive indeholdt i et register.”*⁴³

Specialet omhandler børns oprettelse af en bruger på Facebook og benyttelsen af denne. Når både børn og voksne ønsker at oprette en konto på Facebook, skal vedkommende oplyse forskellige personoplysninger, hvilket vil blive gennemgået yderligere. Ved oprettelsen sker der derfor en behandling ved hjælp af automatisk databehandling.⁴⁴ Der er en række tilfælde, hvor GDPR ikke finder anvendelse.⁴⁵ Der vil ikke blive foretaget en dybdegående gennemgang af undtagelserne, eftersom den behandling af personoplysninger, der foretages ved oprettelse af en bruger på Metas platforme, ikke falder inden for disse.

³⁹ EU.dk, Folketinget, EU-Oplysningen, <https://www.eu.dk/da/leksikon/Ratifikation>, besøgt d. 18. april, 2024

⁴⁰ Børnekonventionen, art. 1

⁴¹ GDPR, art. 2, stk. 1

⁴² DBL, § 1, stk. 2

⁴³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 61

⁴⁴ GDPR, art. 2, stk. 1

⁴⁵ GDPR, art. 2, stk. 2, litra a-d

2.1.2 Territorialt anvendelsesområde

Det territoriale anvendelsesområde for GDPR er fastsat i art. 3, og gælder for både dataansvarlige og databehandlere.⁴⁶ Der vil senere blive redegjort for Meta som dataansvarlig, hvorfor der i redegørelsen for det territoriale anvendelsesområde, kun vil blive anvendt termen "dataansvarlig" og ikke "databehandler".

I forbindelse med fastlæggelsen af det territoriale anvendelsesområde, skal der sondres mellem behandling af personoplysninger, der foretages af en dataansvarlig, der er etableret inden for eller uden for EU.⁴⁷ Bestemmelsen vedrørende det territoriale anvendelsesområde er opdelt i GDPR art. 3, stk. 1 og art. 3, stk. 2. Efter art. 3, stk. 1 finder GDPR anvendelse på behandling af personoplysninger, der udføres af en dataansvarlig, som er etableret i Unionen. Dette er uagtet, om behandlingen finder sted i Unionen eller ej.⁴⁸ Foretages der f.eks. behandling af personoplysninger i Danmark, så er udgangspunktet, at denne behandling vil være omfattet af GDPR samt den danske databeskyttelseslov.⁴⁹ Der vil dog være situationer, hvor den dataansvarlige er etableret i et andet EU-land. I disse tilfælde, vil det være lovgivningen i dette land, der gælder. Dette har betydning for specialet, da Meta er etableret i Irland. Dette betyder, at Metas aktiviteter er reguleret af irsk lovgivning. Her finder GDPR også anvendelse, eftersom Irland er et EU-land.⁵⁰

Art. 3, stk. 2 fastsætter, at GDPR finder anvendelse på behandling af personoplysninger om registrerede, der er i Unionen, og som foretages af en dataansvarlig, der ikke er etableret i Unionen, hvis behandlingsaktiviteterne vedrører: *"a) udbud af varer eller tjenester til registrerede i Unionen, uanset om betaling fra den registrerede er påkrævet, eller b) overvågning af sådanne registreredes adfærd, for så vidt deres adfærd finder sted i Unionen."*⁵¹

Eftersom bestemmelsen er todelt, vil det være væsentligt at fastslå, hvordan Meta territorielt er omfattet af GDPR. Meta er et amerikansk selskab, og derfor vil det udelukkende ud fra dette være nærliggende at fastslå, at Meta er omfattet af art. 3, stk. 2, hvor den dataansvarlige ikke er etableret i Unionen, men hvor behandlingsaktiviteterne vedrører udbud af varer og tjenester til registrerede i

⁴⁶ GDPR, art. 3, stk. 1-2

⁴⁷ Høilund, Persondataret, 2024, s. 16

⁴⁸ GDPR, art. 3, stk. 1-2

⁴⁹ Høilund, Persondataret, 2024, s. 16

⁵⁰ Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025, tilgængelig på: https://www.facebook.com/privacy/policy/?entry_point=facebook_page_footer

⁵¹ GDPR, art. 3, stk. 2

Unionen⁵². Det følger af GDPR art. 13, at det skal fremgå af virksomhedens privatlivspolitik, hvem der er den dataansvarlige. I Metas privatlivspolitik fremgår det, at den dataansvarlige for brugernes oplysninger er "Meta Platforms Ireland Limited".⁵³ Her fremgår det altså, at den dataansvarlige er Metas datterselskab i Irland, hvorfor Meta må være omfattet af GDPR efter art. 3, stk. 1, hvorefter GDPR finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der udføres af en dataansvarlig, der er etableret i Unionen.⁵⁴ I denne forbindelse skal det fastlægges, hvad en egentlig "etablering" i Unionen dækker over. I 22. betragtning i GDPR fastslås det, at "etablering" indebærer en "effektiv og faktisk udøvelse af aktivitet gennem en mere permanent struktur". Ud fra dette kan det derfor udledes, at det ikke er den egentlige retlige form for etableringen, som er afgørende.⁵⁵ I sag "C-230/14" (Weltimmo) blev det fastslået af EUD, at kravet om etablering efter GDPR er opfyldt, når den dataansvarlige har en permanent struktur i landet *"hvorfra der udøves en minimal, faktisk og reel aktivitet, og behandlingen af personoplysninger sker som led i denne aktivitet"*⁵⁶ I denne sag blev en virksomhed der var registreret i Tjekkiet anset som værende etableret i Ungarn, fordi ejerne havde oprettet hjemmesider på ungarsk og udbød ungarske boliger.⁵⁷ Efter denne dom vil den minimale, faktiske og reelle aktivitet altså bestå i, at hjemmesiden f.eks. udbydes på sproget. I Metas privatlivspolitik henvises der til en adresse i Irland.⁵⁸ Eftersom Meta som udbyder henviser til denne adresse, vil der kunne argumenteres for, at der her må ske en minimal, faktisk og reel aktivitet.

2.1.3 Personoplysning

I specialet er det nødvendigt at fastlægge, hvad begrebet "personoplysning" dækker over. Dette må fastlægges, da GDPR finder anvendelse på behandlingen af personoplysninger, og dermed har betydning for anvendelsesområdet.⁵⁹

Begrebet "personoplysning" er defineret i GDPR art. 4, nr. 1. Heraf fremgår det, at stort set enhver oplysning om en identificeret eller identificerbar fysisk person, vil være en personoplysning.⁶⁰

Ud fra bestemmelsen kan det udledes, hvad der ligger i begrebet "personoplysning". Definitionen i art. 4, stk. 1, nr. 1 omfatter alle oplysninger, der kan henføres til en bestemt fysisk person. Dette er

⁵² GDPR, art. 3, stk. 2

⁵³ Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025

⁵⁴ GDPR, art. 3, stk. 1

⁵⁵ GDPR, 22. betragtning

⁵⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 80

⁵⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 80

⁵⁸ Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025

⁵⁹ GDPR, art. 2, stk. 1

⁶⁰ GDPR, art. 4, nr. 1

både oplysninger som navn og alder såvel som følsomme oplysninger om sygdom og seksualitet.⁶¹ Heraf kan det udledes, at GDPR ikke finder anvendelse på behandlingen af oplysninger vedrørende juridiske personer, herunder virksomheder.⁶² Derudover skal det tilføjes, at GDPR også finder anvendelse på oplysninger, der må anses som objektivt forkerte, ligesom begrebet omfatter både objektive og subjektive oplysninger om en person.⁶³ Definitionen omfatter både "identificerede personer" og "identificerbare personer". Heri ligger, at en identificerbar person er en direkte eller indirekte oplysning, der kan fastslå, hvem der er tale om ud fra blandt andet lokaliseringsdata, online-ID eller et ID-nummer.⁶⁴ Det skal altså være et eller flere elementer, der er særlige for personens "*fysiske, fysiologiske, generiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet*".⁶⁵

Når en kommende bruger ønsker at oprette en bruger på Facebook, er det påkrævet, at personen oplyser mobilnummer eller e-mailadresse, derudover skal der også oplyses personen fulde navn, et brugernavn samt fødselsdato. Ovenfor er der blevet redegjort for, hvad en personoplysning er efter GDPR.⁶⁶ Definitionen omfatter dermed alle oplysninger, der kan henføres til en bestemt fysisk person. Det er dermed kravet for at en oplysning falder ind under begrebet, og det må ud fra dette vurderes, at de oplysninger, Meta kræver af brugeren ved oprettelsen, falder ind under definitionen af personoplysninger.

2.1.4 Behandling

For at besvare specialets problemformulering og for at fastlægge, om GDPR finder anvendelse på Metas platforme, er det nødvendigt at gennemgå begrebet "behandling", hvilket er et begreb, som fremgår af det materielle anvendelsesområde for GDPR efter art. 2, stk. 1.⁶⁷ Definitionen af begrebet er nærmere fastsat under legaldefinitionerne i GDPR art. 4, nr. 2. Heraf fremgår det, at en behandling er enhver aktivitet eller række af aktiviteter, som en personoplysning gøres til genstand for. Dette er både med eller uden brug af automatisk behandling. Herefter nævner legaldefinitionen en række aktiviteter, som kan udgøre en behandling. Dette er blandt andet indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring og tilpasning.⁶⁸ Efter denne definition er behandlingsbegrebet meget bredt, hvilket betyder, at der som udgangspunkt ikke kan være en

⁶¹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 62

⁶² Høilund, Dorte, *Persondataret*, 2024, s. 24

⁶³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 62

⁶⁴ Høilund, *Persondataret*, s. 24

⁶⁵ Høilund, *Persondataret*, s. 24

⁶⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 62

⁶⁷ GDPR, art. 2, stk. 1

⁶⁸ GDPR, art. 4, nr. 2

behandling, der falder uden for definitionen. Behandling er derfor enhver aktivitet eller række af aktiviteter, som personoplysningerne gøres til genstand for.⁶⁹

Ud fra ovenstående definition må det vurderes, om der foregår behandling af personoplysninger på Metas platform, Facebook. Når en bruger, herunder et barn, opretter en konto på Facebooks platform, bliver denne nødsaget til at indtaste personoplysninger, som det blev fastslået i tidligere afsnit.⁷⁰ Såfremt der kigges isoleret på dette, vil Meta allerede her foretage behandling af disse personoplysninger, netop fordi personoplysningerne gøres til genstand for f.eks. indsamling og opbevaring. Derudover skal der i denne sammenhæng også henvises til Metas privatlivspolitik, hvorefter det nærmere fremgår, hvilke personoplysninger der behandles og på hvilket behandlingsgrundlag. Dette vil der blive redegjort for i specialet.⁷¹ Der sker derfor behandling af personoplysninger, som nærmere fastsat efter GDPR art. 4, nr. 2.

Kapitel 3 - Metas oplysningspligt

3.1 Introduktion

I specialet vil der blive redegjort for behandlingsgrundlag, som Meta henholder sig til på baggrund af privatlivspolitikken. Derudover vil det i specialet blive analyseret, hvorledes Meta lovligt kan benytte de valgte behandlingsgrundlag. Privatlivspolitikker indeholder informationer vedrørende flere områder end kun valg af behandlingsgrundlag.⁷² Derfor vil der blive foretaget en dybdegående redegørelse for kravene til privatlivspolitikker for at fastlægge, hvorfor disse er vigtige efter GDPR, og hvilket formål de tjener de registrerede.

3.1.1 Oprettelse af bruger

Dette speciale omhandler blandt andet hvilket behandlingsgrundlag, Meta benytter, når brugere, herunder med fokus på børn, opretter en konto på platformen, Facebook. Derfor vil det være væsentligt først at fastlægge, hvad en bruger er. En bruger er en enkeltperson, der gør brug af sociale medier til forskellige formål.⁷³ Dette udtryk anvendes som udgangspunkt om personer, der er

⁶⁹ Høilund, Persondataret, s. 26

⁷⁰ Specialet, afsnit 2.1.3

⁷¹ Specialet, afsnit 5.3.1

⁷² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 223

⁷³ EDPB, Retningslinjer 8/2020, afsnit 19

registreret hos tjenesten, i dette tilfælde Facebook. Disse brugere kan betragtes som "registrerede" efter GDPR⁷⁴

3.1.2 Registrerede

Det følger af GDPR, at denne regulerer behandlingen af oplysninger om fysiske personer.⁷⁵ Den person, som oplysningerne vedrører, bliver i GDPR omtalt som den "registrerede". GDPR skal beskytte og tildele rettigheder til den registrerede, hvorfor vedkommende vil være beskyttelsessubjektet. Der vil i specialet ikke blive redegjort yderligere for begrebet, eftersom det sjældent skaber tvivl om indholdet.⁷⁶ Som fastslået ud fra EDPBs retningslinjer vedrørende målretning mod brugere af sociale medier, vil en bruger på en platform som Facebook være at anse som en "registreret".⁷⁷ Dog vil der som udgangspunkt blive benyttet begrebet "bruger" i specialet, da dette henviser til den registrerede, der benytter sig af Facebook.

3.1.3 Meta som dataansvarlig

For at kunne besvare specialets problemformulering er det væsentligt, at der bliver redegjort for begrebet "dataansvarlig". Dette er væsentligt, eftersom den dataansvarlige er den, der beslutter at behandle personoplysninger om de registrerede, herunder brugerne af Facebook.⁷⁸

Den dataansvarlige har ansvaret for at overholde de fastsatte regler i GDPR, når denne foretager behandling af personoplysninger. Derudover er det den dataansvarlige, som vælger hvordan og hvorvidt personoplysninger skal behandles.⁷⁹ Begrebet "dataansvarlig" er defineret efter legaldefinitionen i GDPR art. 4, nr. 7. Heraf fremgår det, hvad der ligger i begrebet. Det følger af definitionen, at en dataansvarlig er en fysisk eller juridisk person, eller en anden organisation, *"der alene eller sammen med andre afgør, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler, der må foretages behandling af personoplysninger"*.⁸⁰ I Metas tilfælde fremgår det af privatlivspolitikken, at Meta betyder selskabet "Meta Platforms Ireland Limited", hvorefter det herefter må fastslås, at Meta er en juridisk person. Af privatlivspolitikken fremgår det desuden, at Meta angiver netop dette selskab som værende den dataansvarlige. Den dataansvarlige skal alene eller sammen med andre afgøre, til hvilket formål, der må foretages behandling af personoplysninger. Disse formål er angivet i Metas

⁷⁴ EDPB, Retningslinjer 8/2020, afsnit 19

⁷⁵ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 89

⁷⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 89

⁷⁷ Specialet, afsnit 3.1.2

⁷⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 90

⁷⁹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 90

⁸⁰ GDPR, art. 4, stk. 1, nr. 7

privatlivspolitik og fremgår nærmere under hvert angivet behandlingsgrundlag. Det må derfor vurderes, at Meta afgør formål.⁸¹ Ud fra denne vurdering, er det Meta, der er dataansvarlig, når en bruger opretter og benytter en konto på platformen Facebook.

Ud fra denne definition må det fastslås, at den dataansvarlige er pligtsubjektet efter GDPR i og med at det er denne, der beslutter at behandle personoplysningerne og gennemfører behandlingen.⁸² Dette betyder, at den dataansvarlige har ansvaret for, hvorfor og hvordan behandlingen af personoplysninger skal foregå.⁸³

3.1.4 Den dataansvarliges oplysningspligt

I specialet vil Metas privatlivspolitik, som er gældende for platformen, Facebook, blive gennemgået. Dette vil særligt være med henblik på behandlingsgrundlagene efter GDPR art. 6, stk. 1, b og f, men også GDPR art. 6, stk. 1, litra a. Privatlivspolitikken indgår som materiale i dette speciale, fordi det er Metas egne oplysninger om behandlingsgrundlag og formål.

Det følger af GDPR art. 13 og 14, at den dataansvarlige har en oplysningspligt. GDPR art. 14 omhandler indsamling fra andre kilder, mens GDPR art. 13 omhandler den dataansvarliges pligt til at afgive oplysninger til den registrerede, når der sker indsamling af personoplysninger hos den registrerede.⁸⁴ Reglerne efter GDPR har til formål at sikre, at de registrerede på et pålideligt og oplyst grundlag kan træffe beslutningen om at give oplysninger om sig selv til den dataansvarlige.⁸⁵ Samtidig skal reglerne sikre større gennemsigtighed og lægge grundlag for den registreredes overblik. På denne måde kan den registrerede varetage sine egne interesser og kontrollere, om behandlingen overholder reglerne som fastsat i GDPR. Der er tale om en automatisk rettighed, hvilket betyder, at borgeren ikke selv skal efterspørge oplysningerne. Dette betyder også, at det er den dataansvarliges pligt på eget initiativ at give informationerne som påkrævet efter GDPR art. 13 og 14.⁸⁶

Der gælder ingen formkrav til oplysningspligten, men den dataansvarlige skal dog kunne dokumentere, at oplysningspligten er overholdt. Derfor vil det være mest nærliggende, at der foreligger dokumentation for, at oplysningspligten er overholdt. Denne dokumentation vil ofte foreligge i form af en skriftlig privatlivspolitik. Uanset hvilken form oplysningspligten bliver afgivet i,

⁸¹ Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025

⁸² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 90

⁸³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 91

⁸⁴ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 223

⁸⁵ Høilund, Persondataret, s. 98

⁸⁶ Høilund, Persondataret, s. 98

skal meddelelsen uanset være klar og entydig og danne det nødvendige grundlag for den registrerede.⁸⁷

En privatlivspolitik og dermed den dataansvarliges oplysningspligt ved indsamling af personoplysninger skal indeholde en række oplysninger. Der vil af hensyn til specialets omfang ikke blive gennemgået samtlige oplysninger. Dog må det nævnes, at oplysningerne skal omfatte den dataansvarliges identitet, herunder navn og adresse. Dette er opfyldt i Metas privatlivspolitik.⁸⁸ Derudover skal oplysningerne omfatte kontaktoplysninger på en eventuel databeskyttelsesrådgiver, samt formålet med behandlingen, retsgrundlaget og retten til at klage til Datatilsynet.⁸⁹ Disse oplysninger er alle angivet i Metas privatlivspolitik.

3.1.4.1 GDPR artikel 13

Oplysningspligten gælder efter GDPR art. 13, stk. 1 og stk. 2, i forbindelse med indsamlingen hos den registrerede.⁹⁰ Dermed er det nødvendigt at fastlægge, hvad der ligger i begrebet "indsamling". Alle de situationer hvor den dataansvarlige registrerer personoplysninger er omfattet af begrebet "indsamling", hvilket betyder, at den dataansvarlige indsamler personoplysninger, uanset om den dataansvarlige har kontaktet den registrerede, eller om den registrerede på eget initiativ kontakter den dataansvarlige. I og med at rettigheden efter GDPR art. 13, stk. 1 finder anvendelse med indsamlingen betyder det også, at den dataansvarlige ikke er forpligtet til at informere den registrerede, hver gang der senere sker behandling af personoplysningerne.⁹¹

Oplysningerne efter GDPR art. 13, stk. 1, og stk. 2 skal præsenteres umiddelbart for den registrerede, hvorfor den dataansvarlige skal oplyse den registrerede på eget initiativ og dermed gøre oplysningerne tilstrækkeligt tilgængelige, så den registrerede ikke selv skal finde dem på f.eks. den dataansvarliges hjemmeside.⁹² På Metas sociale medie, Facebook, bliver dette opfyldt ved at have et direkte link til privatlivspolitikken, når en kommende bruger vil oprette en konto på mediet. Dermed vil Meta som udgangspunkt have opfyldt sin forpligtelse i henhold til at oplyse om indsamlingen af personoplysninger af egen drift og umiddelbart til den registrerede.

⁸⁷ Høilund, Persondataret, s. 99

⁸⁸ Specialet, afsnit 5.3

⁸⁹ Høilund, Persondataret, s. 99-100

⁹⁰ GDPR, art. 13, stk. 1

⁹¹ Høilund, Persondataret, s. 101

⁹² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 224

Derudover følger det af bestemmelsen, at oplysningerne skal gives på det tidspunkt, hvor personoplysningerne bliver indsamlet. Dog vil der være tilfælde, hvor det ikke er muligt, da den registrerede kan henvende sig uopfordret. Når der foreligger sådanne tilfælde, skal den dataansvarlige afgive oplysningerne hurtigst muligt efter.⁹³ Eftersom det blev fastslået, at Meta gør en privatlivspolitik tilgængelig, når brugerne ønsker at oprette sig på de sociale medier, opfylder Meta selskabets forpligtelse som dataansvarlig til at oplyse om oplysningerne i privatlivspolitikken på det korrekte tidspunkt.

Til slut skal der redegøres for, at der er undtagelser til oplysningspligten, hvorefter den dataansvarlige kan indsamle personoplysninger hos den registrerede uden at afgive oplysningerne efter art. 1 og 2. Denne undtagelse følger af GDPR art. 13, stk. 4, hvorefter oplysningspligten ikke gælder, når den registrerede allerede, er bekendt med de oplysninger, der ellers er påkrævet efter GDPR art. 13, stk. 1 og stk. 2. Dette vil være situationer, hvor den registrerede selv afgiver oplysningerne til den dataansvarlige, fordi det her kan antages, at den registrerede allerede er bekendt med den dataansvarliges identitet og formålet med behandlingen.⁹⁴ Der vil i specialet ikke blive redegjort yderligere for andre undtagelser, da dette ikke er tilfældet i forholdet mellem brugeren og Meta.

Kapitel 4 - Behandlingsprincipperne

GDPR fastsætter i GDPR art. 5, stk. 1, litra a-f en liste over grundlæggende principper for behandlingen af personoplysninger. Disse principper skal altid respekteres og inddrages ved alle behandlinger uanset hvilket behandlingsgrundlag, der benyttes ved behandlingen.⁹⁵ Principperne udgør en væsentlig beskyttelse i GDPR og har stor betydning for vurderingen af, om en behandling er lovlig. Disse principper er som udgangspunkt en videreførelse af behandlingsprincipperne i persondatadirektivet.⁹⁶ Principperne som fastsat i GDPR art. 5, stk. 1, litra a-f skal altid efterleves ligesom kravet om valg af behandlingsgrundlag efter GDPR art. 6. De er bredt formuleret, hvilket gør dem fleksible, men det kan være en udfordring i forbindelse med overholdelse af principperne. Det er ikke muligt at fravige principperne ved aftale, hvilket bunder i deres grundlæggende karakter og krav om inddragelse.⁹⁷

⁹³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 224

⁹⁴ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 226

⁹⁵ Motzfeldt, Hanne Marie, *Grundlæggende databeskyttelsesret*, 2022, s. 101

⁹⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 126

⁹⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 126

4.1 Lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed

I dette speciale vil der blive redegjort for GDPR art. 5, stk. 1, litra a, hvorefter personoplysninger skal behandles *“lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede”*.⁹⁸ Dette er en bred formulering og standard, fordi bestemmelsen fastlægger krav til behandlingen, som ellers ikke følger af de mere specifikke krav efter GDPR.⁹⁹ Denne bestemmelse i GDPR bliver uddybet i 39. betragtning, hvorefter det følger, at *“det bør være gennemsigtigt for de pågældende fysiske personer, at personoplysninger, der vedrører dem, indsamles, anvendes, tilgås eller på anden vis behandles, og i hvilket omfang personoplysningerne behandles eller vil blive behandlet”*.¹⁰⁰ Dette er relevant at redegøre for, fordi Meta som dataansvarlig skal iagttage dette princip. Det er desuden særligt væsentligt, fordi specialet omhandler børn på Metas platform, Facebook. Det skal derfor være gennemsigtigt for børn, når deres personoplysninger bliver behandlet efter GDPR. Dette særlige hensyn til børn er også fastsat i 38. betragtning i GDPR, hvorefter det følger, at børn skal nyde en særlig beskyttelse af deres personoplysninger, fordi de ofte er mindre bevidste om de pågældende risici, konsekvenser og garantier og deres rettigheder.¹⁰¹ Denne uddybning i præambelbetragtningen ligger op ad netop behandlingsprincippet fastsat i art. 5, stk. 1, litra a. Efter princippet om gennemsigtighed skal den registrerede have mulighed for at gennemskue præcis hvilken behandling, der finder sted. I dette speciale er det også vigtigt at redegøre for, eftersom princippet om gennemsigtighed er nært beslægtet med reglerne om oplysningspligt efter GDPR art. 13, stk. 1, og 2¹⁰², som der er blevet redegjort for i tidligere afsnit.¹⁰³

Efter GDPR art. 5, stk. 1, litra a, er der udover kravet om gennemsigtighed også krav om, at personoplysninger skal behandles med rimelighed.¹⁰⁴ Som redegjort for, er behandlingsprincipperne bredt formuleret, hvorfor EDPB har fastsat retningslinjer om databeskyttelse gennem design og indstillinger i forhold til kravet om rimelighed.¹⁰⁵ Af hensyn til specialets omfang, vil hele vejledningen ikke blive gennemgået. Der vil udelukkende blive behandlet de områder i vejledningen, som har betydning for besvarelsen af specialets problemformulering. I vejledningen fastsætter EDPB følgende retningslinjer: 1) interaktion, hvorefter de registrerede skal have mulighed for at kommunikere og udøve deres rettigheder vedrørende de personoplysninger, den dataansvarlige behandler. Dette er

⁹⁸ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 103

⁹⁹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 127

¹⁰⁰ GDPR, 39. betragtning

¹⁰¹ GDPR, 38. betragtning

¹⁰² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 127-128

¹⁰³ Specialet, afsnit 3.1.4.1

¹⁰⁴ GDPR, art. 5, stk. 1, litra a

¹⁰⁵ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, 106

væsentligt efter GDPR, hvorefter den registrerede skal have adgang til dette, for at kunne handle på egne rettigheder. Derudover fastsættes 2) ikke-udnyttelse, hvorefter den dataansvarlige ikke må udnytte de registrerede behov eller sårbarheder og 3) magtbalance, hvorefter der som udgangspunkt skal stræbes efter at være et ligeligt magtforhold mellem den dataansvarlige og den registrerede. Der skal herefter undgås ulige magtforhold, og når dette ikke er en mulighed, skal der tages højde for dette.¹⁰⁶ Disse rettigheder understøttes af 38. betragtning efter GDPR.¹⁰⁷ Som det er fastsat i EDPBs retningslinjer, skal der stræbes efter et ligeligt magtforhold mellem den registrerede og den dataansvarlige. Dette kan være en udfordring, når der behandles personoplysninger om børn, netop fordi det fremgår af betragtningen, at børn ikke altid er bevidste om eventuelle konsekvenser. Derfor kan det ud fra retningslinjerne fastslås, at Meta ikke må udnytte børns sårbarhed eller undlade at tage stilling til det ulige magtforhold.

4.2 Formålsbegrænsning

Formålsangivelse og formålsbestemthed følger af GDPR art. 5, stk. 1, litra b, hvorefter det følger, at når personoplysninger indsamles, skal dette altid ske til udtrykkeligt angivne og legitime formål.¹⁰⁸ Kravet om at fastsætte og formulere et formål med indsamlingen af personoplysninger er forbundet til den dataansvarliges forpligtelse til at vælge det korrekte behandlingsgrundlag efter GDPR art. 6.¹⁰⁹ Der er derfor et krav om, at formålet er præcist og udtrykkeligt angivet, således at valget foretages på et oplyst grundlag.¹¹⁰ Derudover skal kravet om udtrykelighed læses sammen med kravet om gennemsigtighed, som er redegjort for efter art. 5, stk. 1, litra a. Ligesom princippet om formålsbegrænsning også vigtigt i forhold til kravet om at informere de registrerede efter GDPR art. 13.¹¹¹ Dette er væsentligt i specialet, da valget af behandlingsgrundlag også, som påkrævet, er angivet i Metas privatlivspolitik, som skal opfylde kravene fastsat efter GDPR art. 13.

Det følger desuden af kravet om formålsbegrænsning efter art. 5, stk. 1, litra b, at formålet skal være legitimt. Indholdet i dette krav betyder, at der skal foreligge et formål, der er forbundet til den dataansvarliges aktuelle aktivitet. Derudover er det et krav, at aktiviteten skal være lovlig.¹¹² Dette betyder, at der udelukkende kan indsamles personoplysninger til de formål, der aktuelt er brug for til

¹⁰⁶ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 106

¹⁰⁷ GDPR, 38. betragtning

¹⁰⁸ GDPR, art. 5, stk. 1, litra b

¹⁰⁹ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 109

¹¹⁰ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 109

¹¹¹ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 109

¹¹² Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 111

den pågældende aktivitet. Den dataansvarlige kan derfor ikke indsamle oplysninger, som der eventuelt senere kan blive brug for.¹¹³

Det grundlæggende behandlingsprincip om formålsbegrænsning har betydning for dette speciale, netop fordi disse understøtter forståelsen af vigtigheden af at foretage det korrekte valg af behandlingsgrundlag. Derudover hænger det sammen med kravet om den dataansvarliges oplysningspligt efter GDPR art. 13, hvorefter den dataansvarlige skal oplyse de registrerede om formålet med behandlingen af personoplysninger.¹¹⁴

Kapitel 5 - Behandlingsgrundlag

5.1 Oplysningstyper

GDPR er sammensat således, at der er to hovedkategorier af personoplysninger. Disse er almindelige personoplysninger og følsomme personoplysninger.¹¹⁵ GDPR er opbygget således, at alle personoplysninger, der ikke er omfattet af listen i GDPR art. 9, stk. 1 er ordinære personoplysninger og dermed omfattet af GDPR art. 6¹¹⁶ Der vil i specialet ikke blive redegjort yderligere for indholdet af GDPR art. 9, eftersom dette er ikke relevant for besvarelsen af problemformuleringen.

5.2 Kravet om behandlingsgrundlag

Det er centralt i GDPR at der tages stilling til, hvilket behandlingsgrundlag der skal ligge til grund for, hvornår en personoplysning må behandles.¹¹⁷ GDPR fastsætter efter art. 6, stk. 1, litra a-f, seks forskellige behandlingsgrundlag, når den dataansvarlige foretager behandling af almindelige personoplysninger.¹¹⁸ I det efterfølgende vil der i specialet blive redegjort og analyseret GDPR art. 6, stk. 1, litra b (kontrakt) og GDPR art. 6, stk. 1, litra f (legitim interesse).

Efter art. 6 er udgangspunktet, at en behandling af personoplysninger vil være forbudt, medmindre der kan vælges et behandlingsgrundlag. De seks behandlingsgrundlag, som er fastsat i art. 6, stk. 1,

¹¹³ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 111

¹¹⁴ GDPR, art. 13

¹¹⁵ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 128

¹¹⁶ Motzfeldt, Grundlæggende databeskyttelsesret, s. 129

¹¹⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 147

¹¹⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 144

litra a-f, kan inddeles i tre kategorier.¹¹⁹ Den første kategori omhandler art. 6, stk. 1, litra a, som regulerer samtykke som behandlingsgrundlag. Samtykket er anderledes end de resterende behandlingsgrundlag, eftersom det ved samtykket, er den registrerede der vælger, om behandlingsgrundlaget skal benyttes og om behandlingen på den måde kan startes.¹²⁰ Dette behandlingsgrundlag adskiller sig ligesom GDPR art. 6, stk. 1, litra f, fra de andre behandlingsgrundlag, da disse kan gå på tværs af behandlingssituationer og potentielt vil kunne finde anvendelse på alle typer behandlinger. På denne måde vil GDPR art. 6, stk. 1, litra a og f ofte være et ud af flere mulige behandlingsgrundlag.¹²¹ Der vil specialet blive redegjort for samtykke som behandlingsgrundlag i relevante situationer.

Behandlingsgrundlagene efter art. 6, stk. 1, litra b-e omhandler specifikke situationer, og finder på den måde kun anvendelse, når behandlingssituationen kræver, at der foretages en behandling. Dog er bestemmelserne brede og derfor kan disse være relevante behandlingsgrundlag i en stor del af de behandlinger af personoplysninger, der foretages.¹²²

Den tredje kategori omhandler interesseafvejningsreglen i art. 6, stk. 1, litra f. Interesseafvejningsreglen som behandlingsgrundlag er en opsamlingsbestemmelse. Den kan bruges i situationer, hvor det er rimeligt, at den dataansvarlige kan foretage en behandling af personoplysninger, selvom de specifikke behandlingsgrundlag efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b-e ikke finder anvendelse, og hvor samtykket efter litra a, ikke kan benyttes.¹²³ Der vil senere i specialet blive redegjort yderligere for interesseafvejningsreglen som muligt valg af behandlingsgrundlag. Den dataansvarlige opnår samme retsstilling uagtet hvilket af de seks behandlingsgrundlag, der anvendes.¹²⁴

Det følger af art. 6, stk. 1, litra c, at der kan ske behandling, når dette er nødvendigt for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige.¹²⁵ Denne bestemmelse finder anvendelse, når der er tale om retlige forpligtelser, der følger af lovgivningen.¹²⁶ Eftersom der ikke er tale om, at der foreligger en retlig forpligtelse hos Meta, når et barn opretter og benytter en konto på Facebook, vil det ikke være muligt for Meta, lovligt at benytte GDPR art. 6, stk. 1, litra c som behandlingsgrundlag. Derudover indeholder GDPR behandlingsgrundlaget efter art. 6, stk. 1, litra d. Det følger af

¹¹⁹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149

¹²⁰ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149

¹²¹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149

¹²² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149

¹²³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149-150

¹²⁴ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 150

¹²⁵ GDPR, art. 6, stk. 1, litra c

¹²⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 176

bestemmelsen, at en behandling kan foretages, hvis den er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesse.¹²⁷ Dette indebærer, at behandlingsgrundlaget kun kan benyttes, hvis det vil påføre den registrerede eller en anden fysisk person væsentlig skade, såfremt der ikke sker behandling af personoplysninger.¹²⁸ Det må dog vurderes, at dette ikke er tilfældet ved den behandling af personoplysninger, der foregår, når et barn opretter og benytter en konto på Metas platforme. Derudover følger det af GDPR art. 6, stk. 1, litra e, at en behandling kan ske, når den er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.¹²⁹ Dette behandlingsgrundlag finder derfor ikke anvendelse ved behandlingen.

5.3 Metas privatlivspolitik

I specialet vil der blive foretaget en analyse af Metas valg af behandlingsgrundlag, når børn opretter en bruger og benytter sig af platformen, Facebook, og Meta dermed behandler børnenes personoplysninger. Den privatlivspolitik fra Meta, hvoraf informationerne fremgår, er opdateret og gældende fra den 7. april, 2025. Dette er dermed den nugældende privatlivspolitik.¹³⁰

I Metas privatlivspolitik fremgår det under "opfyldelse af kontrakt", at de behandler personoplysninger for at kunne levere deres produkter til brugerne, herunder oprettelse og vedligeholdelse af brugerens konto og profil. Derudover oplyses det, at selskabet i den forbindelse behandler brugernes oplysninger som er følgende: navn, brugernavn, profilbillede og fødselsdato.¹³¹ I specialet vil der efterfølgende foretages en redegørelse for behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b og efterfølgende Metas mulighed for at basere deres behandling af personoplysninger vedrørende børn på behandlingsgrundlaget, når det er nødvendigt af hensyn til opfyldelse af en kontrakt, som brugeren er part i.

5.3.1 GDPR artikel 6, stk. 1, litra b

Som redegjort for benytter Meta art. 6, stk. 1, litra b som behandlingsgrundlag for at oprette og vedligeholde en brugers konto og profil, derudover benytter de behandlingsgrundlaget til at forbedre Meta-produkterne og foretage analyser. Disse og andre formål er fastsat i privatlivspolitikken. Det følger af art. 6, stk. 1, litra b, at en behandling kan ske, når den er nødvendig af hensyn til opfyldelse

¹²⁷ GDPR, art. 6, stk. 1, litra d

¹²⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 178

¹²⁹ GDPR, art. 6, stk. 1, litra e

¹³⁰ Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025

¹³¹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Opfyldelse af kontrakt" gældende fra d. 7. april, 2025

af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller for at gennemføre foranstaltninger forud for en sådan aftale.¹³² Dette betyder altså, at Meta vil kunne behandle personoplysninger om Facebooks brugere, som er nødvendige for at kunne gennemføre et kontraktforhold.¹³³

Muligheden for at kunne benytte GDPR art. 6, stk. 1, litra b som behandlingsgrundlag, er begrundet i friheden til at drive egen virksomhed, som er sikret art. 16 i "Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder" (herefter: Chartret). Muligheden afspejler, at der er tilfælde, hvor kontraktretlige forpligtelser over for den registrerede ikke kan opfyldes, medmindre den registrerede oplyser visse personoplysninger.¹³⁴

For at kunne anvende GDPR art. 6, stk. 1, litra b er det en forudsætning, at der foreligger en reel kontrakt mellem den dataansvarlige og den registrerede.¹³⁵ I Metas tilfælde, vil det altså betyde, at når en person vælger at oprette sig som bruger på Facebook, så skal denne oprettelse være en kontrakt mellem Meta og brugeren, for at Meta gyldigt kan anvende art. 6, stk. 1, litra b som behandlingsgrundlag.¹³⁶

For at kunne anvende behandlingsgrundlaget i GDPR art. 6, stk. 1, litra b, er det desuden en forudsætning, at behandlingen er "nødvendig" for at opfylde kontrakten.¹³⁷ For at vurdere, om behandlingen er nødvendig, er udgangspunktet, at det må ligge i den ydelse, som den dataansvarlige skal levere under kontrakten.¹³⁸ EDPB har udgivet retningslinjer, der kan bruges til at vurdere, om en behandling er nødvendig for at opfylde kontrakten. Efter disse retningslinjer kan den dataansvarlige stille sig selv en række spørgsmål, herunder hvad kontraktens indhold og grundlæggende målsætning er, og hvad der er de væsentligste aspekter af kontrakten.¹³⁹ EDPB angiver, at EU-lovgivningen skal afspejle sociale mediers centrale betydning i det moderne samfund. I samfundet er der en kun større adgang til internettet, hvorfor der sker en stor udvikling i brugen af sociale medier. EDPB angiver, at nogle af disse tjenester finansieres gennem brugerbetaling, mens andre stilles til rådighed uden brugerbetaling og derfor bliver finansieret gennem salg af onlinereklametjenester. *"På baggrund af dette finder EDPB det for passende at give vejledning om betingelserne for anvendelse af art. 6, stk. 1,*

¹³² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 170

¹³³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 170

¹³⁴ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 2

¹³⁵ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 171

¹³⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 171

¹³⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 172

¹³⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 172

¹³⁹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 173

litra b) til behandling af personoplysninger i forbindelse med onlinetjenester for at sikre, at dette retsgrundlag kun påberåbes, hvor det er hensigtsmæssigt”¹⁴⁰

Det fremgår af EDPBs retningslinjer vedrørende brugen af GDPR art. 6, stk. 1, litra b, at det ligger uden for EDPBs kompetence at vurdere gyldigheden af kontrakter vedrørende onlinetjenester generelt. Dog fastslår EDPB, at kontrakter og kontraktvilkår altid skal være i overensstemmelse med aftaleretlige bestemmelser, hvorfor de skal kunne betragtes som rimelige og lovlige.¹⁴¹ EDPB nævner, at en relevant faktor ved denne vurdering må være, hvorvidt den registrerede er et barn. Her skal den dataansvarlige handle i overensstemmelse med GDPR, herunder den særlige beskyttelse, som gælder for børn, samt handle i overensstemmelse med nationale love om børns evne til at indgå kontrakter.¹⁴²

Der er i specialet tidligere blevet redegjort for indholdet i GDPR art. 5, stk. 1, litra b, hvorefter der skal tages højde for princippet om formålsbegrænsning, i forhold til, hvilke personoplysninger, der bliver indsamlet til udtrykkeligt angivne og legitime formål.¹⁴³ EDPB fastslår, at vurderingen efter principperne i GDPR supplerer de nødvendighedsvurderinger, der skal foretages efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b og f.¹⁴⁴ EDPB fastslår at disse principper efter GDPR er særligt relevante i forhold til kontrakter vedrørende onlinetjenester, fordi disse som udgangspunkt ikke indgås på individuel basis. Dette og den teknologiske udvikling gør det muligt for den dataansvarlige at indsamle og behandle flere personoplysninger end nogensinde før. Derfor anser EDPB det som værende en risiko for, at den dataansvarlige kan forsøge at inkludere generelle begreber om behandling af personoplysninger i kontrakter, for at udvide dennes mulige indsamling af personoplysninger uden at have angivet formålene på tilstrækkelig vis.¹⁴⁵

Anvendelsesområdet for GDPR art. 6, stk. 1, litra b er følgende: *“Art. 6, stk. 1, litra b), finder anvendelse, hvis én af to betingelser er opfyldt: Den pågældende behandling skal være objektivt nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt med en registreret, eller behandlingen skal være objektivt nødvendig af hensyn til gennemførelsen af foranstaltninger forud for kontrakten på anmodning af en registreret.”¹⁴⁶*

EDPB fastslår, at nødvendigheden af en begrebet “nødvendighed” ikke beror på en vurdering af, hvad der er fastsat i kontraktvilkårene. Derimod skal begrebet om “nødvendighed” afspejle de

¹⁴⁰ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 4-5

¹⁴¹ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 9

¹⁴² EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 13

¹⁴³ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 15

¹⁴⁴ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 15

¹⁴⁵ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 16

¹⁴⁶ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 22

målsætninger, der er fastsat i GDPR, hvorfor nødvendighedsvurderingen også skal indeholde overvejelser om de gennemgåede behandlingsprincipper.¹⁴⁷ Derudover følger det af retningslinjerne, at den vurdering, der skal foretages af, hvad der er nødvendigt for at opfylde kontrakten skal foretages på en faktabaseret måde og altid under hensyntagen til det formål, der forfølges.¹⁴⁸

Dette udgangspunkt blev bekræftet af EU-Domstolen i dom af 4. juli 2023 i sag *C-252/21 - Meta Platforms og Bundeskartellamt* (herefter *Meta-dommen*). Sagen omhandler Meta en tvist mellem Meta og Bundeskartellamt vedrørende myndighedens valg om at forbyde den behandling af personoplysninger, som fremgår af Metas tjenestevilkår. Herunder blandt andet Facebooks finansiering af tjenesten Facebook, hvorefter det indgik, at persontilpasset reklamefinansiering var baseret efter tjenestevilkårene.¹⁴⁹ Bundeskartellamt forelagde i denne forbindelse en række af præjudicielle spørgsmål til EUD, hvoraf dette speciale behandler spørgsmål nr. 3 og 4, da disse er relevante for vurderingen af Metas behandlingsgrundlag og problemformuleringen. I denne forbindelse er det centralt at undersøge i hvilket omfang, Meta lovligt kan henholde sig til GDPR art. 6, stk. 1, litra b og f ved behandlingen af børns personoplysninger. Meta anfører blandt andet, at visse former for behandling af personoplysninger herunder i forbindelse persontilpasset indhold og reklamer, netværkssikkerhed og produktforbedring er nødvendige for opfyldelsen af kontrakten mellem brugeren og Facebook. Dommen henviser til den "brugskontrakt", som Meta indgår med brugerne, når disse trykker på knappen "Opret ny profil", hvorved brugeren accepterer Facebooks tjenestevilkår.¹⁵⁰ Spørgsmål nr. 3 angår dermed fortolkningen af GDPR art. 6, stk. 1, litra b og f, og om Meta på baggrund af disse tjenestevilkår lovligt kan påberåbe sig, at behandlingen er nødvendig som følge af kontrakten eller en legitim interesse, når selskabet behandler personoplysningerne til de angivne formål, herunder fra tredjepartswebsteder og egne tjenester.¹⁵¹

Spørgsmål nr. 4 relaterer sig hertil og søger af få afklaret, om de anførte formål af Meta, herunder om den ensartede brugeroplevelse på tværs af koncernens produkter kan udgøre en legitim interesse efter GDPR, art. 6, stk. 1, litra f.¹⁵²

¹⁴⁷ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 23

¹⁴⁸ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 25

¹⁴⁹ C-252/21, Meta-dommen, s. 3

¹⁵⁰ C-252/21, Meta-dommen, præmis 28

¹⁵¹ C-252/21, Meta-dommen, s. 15

¹⁵² C-252/21, Meta-dommen, s. 16

Dermed omhandler de præjudicielle spørgsmål, hvordan GDPR art. 6, stk. 1, litra b og f skal forstås i relation til behandling af personoplysninger ved oprettelse og brug af en konto på Facebook. Netop denne problemstilling er væsentlig for besvarelsen af specialets problemformulering.

EUD udtaler, at det skal bemærkes, at det præjudicielle spørgsmål er forelagt, fordi brugeren af Facebook ikke kan anses for at have givet samtykke til den behandling, der er omtalt ovenfor.¹⁵³ EUD udtaler ligesom EDPB, at behandling af personoplysninger kun anses for at være nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt, såfremt behandlingen er objektivt uundværlig for at gennemføre et formål, som er en integreret del af den kontrakt, der indgås med den registrerede.¹⁵⁴ EUD udtaler, at vurderingen af, om GDPR art. 6, stk. 1, litra b finder anvendelse, *”hvis kontrakten består af flere særskilte tjenester eller aspekter af en tjeneste, der kan opfyldes uafhængigt af hinanden, skal vurderes særskilt inden for rammerne af hver enkelt af disse tjenester”*.¹⁵⁵

I henhold til det tredje præjudicielle spørgsmål anser EUD behandlingen af personoplysninger fra andre af Meta-koncernens tjenester med formålet at levere en flydende anvendelse af koncernens tjenester, for ikke at være nødvendigt for at levere tjenesten.¹⁵⁶ EUD angiver dette, fordi en bruger af Facebook ikke har pligt til at abonnere på andre af Metas tjenester, når vedkommende vælger at oprette en bruger. Disse forskellige tjenester kan anvendes uafhængigt, og derfor anses denne behandling ikke for værende nødvendig.¹⁵⁷

EUD fastslår desuden, at det skal bemærkes, at den personlige tilpasning af Facebook, som nævnt i det tredje præjudicielle spørgsmål kan være nyttigt fordi brugeren vil se indhold, der i højere grad afspejler vedkommendes interesser. Dog fastslår EUD, at denne form for personlig tilpasning ikke kan anses for at være nødvendig for at levere platformen Facebook. Dette finder EUD, fordi tjenesten eventuelt kan tilbydes brugeren i form af et tilsvarende alternativ uden en personlig tilpasning. Dette betyder, at denne personlige tilpasning ikke opfylder kravet om at være objektivt nødvendig for opfyldelsen af kontrakten, som det er forudsat efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b, når der henvises til kontrakt som behandlingsgrundlag.¹⁵⁸ Det fremgår dermed af præmissens ordlyd, at denne personlige tilpasning ikke er en del af ydelsen, hvorfor den ikke er nødvendig for kontrakten. I forbindelse med udarbejdelsen af specialet er Metas privatlivspolitik blevet gennemgået. Heraf fremgår det fortsat

¹⁵³ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 88

¹⁵⁴ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 98

¹⁵⁵ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 100

¹⁵⁶ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 104

¹⁵⁷ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 103

¹⁵⁸ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 102

under behandlingsgrundlaget "kontrakt", at Meta foretager personlig tilpasning af indhold, dog eksklusiv annoncering (reklame). Her skriver Meta, at *"vores systemer behandler automatisk de oplysninger, vi har indsamlet og opbevaret, og som er tilknyttet dig og andre, med henblik på at vurdere og forstå dine interesser og præferencer og tilbyde (brugeren) tilpassede oplevelser på tværs af Meta-produkterne i overensstemmelse med vores vilkår"*.¹⁵⁹ Dette rejser dermed spørgsmålet, om denne behandling som fastsat i privatlivspolitikken er i overensstemmelse med Meta-dommen. Meta-dommens præmis 102 åbner muligheden for, at behandlingen efter en samlet vurdering kan være lovlig, såfremt den personlige tilpasning reelt er objektiv nødvendig for at opfylde den konkrete kontrakt.¹⁶⁰ Det fremstår derfor på nuværende tidspunkt af privatlivspolitikken, at Meta stadig gennemfører personlig tilpasning af indhold uden samtykke, hvilket kan anses som værende problematisk efter Meta-dommens præmis nr. 102. Dette kan derfor være i strid med GDPR, men det vil være op til domstolene at foretage en konkret vurdering og fastlægge gældende ret.

EUD finder, at den personlige tilpasning ikke er objektiv uundværlig for et formål, der er en integreret del af disse tjenester.¹⁶¹ I denne sammenhæng finder EU-Domstolen derfor også, at selvom tjenesterne på Facebook er gratis, så kan brugeren ikke af denne årsag med rimelighed forvente, at Meta uden brugerens samtykke behandler vedkommendes personoplysninger med henblik på personlig tilpasning af reklamer.¹⁶² Denne del af afgørelsen er som udgangspunkt blevet fulgt af Meta, eftersom det fremgår af privatlivspolitikken, at tilpasningen af reklamer i Meta-produkterne er sker på baggrund af behandlingsgrundlaget samtykke efter GDPR art. 6, stk. 1, litra a.¹⁶³ Derfor kan det fastslås, at denne behandling i overensstemmelse med Meta-dommen behandles under særskilt behandlingsgrundlag. Dog indgår den personlige tilpasning af reklamer stadig i tjenestevilkårene. Dette vil blive yderligere analyseret i specialets kapitel 7.

Derfor fastslår EUD, at såfremt Meta vil foretage behandling af personoplysninger ved tilpasning af reklamer, så kan dette kun ske, hvis brugeren samtykker efter GDPR art. 6, stk. 1, litra a. I denne sammenhæng underbygger EUD dermed, at vurderingen af, om GDPR art. 6, stk. 1, litra b finder anvendelse, og såfremt kontrakten består af flere særskilte tjenester, så skal disse tjenester vurderes særskilt under GDPR og dermed også hvilket behandlingsgrundlag tjenesterne i kontrakten kan baseres på. Denne gennemgang af Meta-dommen belyser dermed, hvad EUD anser for nødvendigt for at opfylde den eventuelle kontrakt, som brugeren indgår med Meta.

¹⁵⁹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Kontrakt", gældende fra d. 7. april, 2025

¹⁶⁰ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 102

¹⁶¹ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 102

¹⁶² C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 117

¹⁶³ Facebook.com, privatlivspolitik, "Samtykke", gældende fra d. 7. april, 2025

I C-252/21 bliver der henvist til "kontrakten" mellem Meta og brugeren.¹⁶⁴ Der kan efter dette argumenteres for, at EUD antager, at der reelt foreligger en kontrakt, for ellers ville det ikke være muligt at anvende behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b uanset. Dog vil der i det følgende afsnit blive analyseret, hvorvidt de omtalte tjenestevilkår efter forbrugeraftaleloven kan anses som værende en kontrakt.

Kapitel 6 - Aftalen

6.1 introduktion

For at kunne besvare specialets problemformulering er det væsentligt at fastlægge, hvad en retshandel og kontrakt er. Dette er væsentligt, fordi Meta baserer dele af sin behandling af personoplysninger på GDPR art. 6, stk. 1, litra b.¹⁶⁵ Det er efter denne bestemmelse et krav for at kunne benytte behandlingsgrundlaget, at der foreligger en kontrakt. Derfor må det først fastslås, hvorvidt forholdet mellem brugeren og Meta kan anses som værende en kontrakt.

6.1.1 Retshandler

For at kunne analysere, om der foreligger en kontrakt, skal den danske aftalelov inddrages. Som redegjort for under anvendelsesområdet for GDPR finder denne anvendelse på alle medlemslande. Dog vil dette speciale i forhold til hvorvidt, der foreligger en kontrakt mellem brugeren og Meta som udgangspunkt blive analyseres ud fra danske retskilder. Derfor vil analysen som udgangspunkt kun omfatte forholdet mellem danske brugere og Meta.

Den danske aftalelov omhandler retshandler på formuerettens område, hvorfor lovens navn er "*lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område*".¹⁶⁶

Aftaleloven omhandler viljeserklæringer, hvorefter disse har til formål at være retsstiftende. Viljeserklæringerne har derfor til formål at ændre i retsforholdet mellem fysiske eller juridiske personer. I aftaleloven kaldes disse viljeserklæringer for retshandler.¹⁶⁷ Denne opfattelse bygger på,

¹⁶⁴ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 28

¹⁶⁵ Facebook.com, privatlivspolitik, "Kontrakt", gældende fra d. 7. april, 2025

¹⁶⁶ AFTL, lovbekendtgørelse navn, "aftaler og andre retshandler på formuerettens område"

¹⁶⁷ Ørgaard, Anders; Pedersen, Hans Godsk, *Almindelig kontraktret*, 2025, s. 29-30

at en retshandel er en privat viljeserklæring, der går ud på at stifte, forandre eller ophæve en ret. I aftaleloven benyttes ordet "retshandel" som en betegnelse for ethvert retsstiftende udsagn.¹⁶⁸

Begreberne retshandel og aftale er ikke sammenfaldende. Dog er en aftale en retshandel. Begreberne er ikke sammenfaldende fordi begrebet "retshandel" har en videre betydning end begrebet "aftale". Det følger af aftaleloven, at en aftale er en retshandel, men at en retshandel desuden også er løfter, tilladelser, påbud og reklamationer.¹⁶⁹

I dette speciale skal det fastlægges, om der er forskel på begreberne "aftaler" og "kontrakter". Dette er nødvendigt, da GDPR art. 6, stk. 1, litra b, finder anvendelse på kontrakter. Juridisk er der ikke forskel på begreberne, dog vil det ofte være sådan, at aftaler, der har retsvirkninger kaldes for kontrakter. Dette betyder også, at en kontrakt oftest vil foreligge som et skriftligt dokument.¹⁷⁰ I dette speciale vil begrebet "kontrakt", som udgangspunkt blive benyttet, men benyttes "aftale", vil disse blive anset som synonyme. Dette afsnit fastlægger dermed, hvad en kontrakt er, hvorefter der skal forelægges en viljeserklæring fra parterne, hvorefter der stiftes en ret. Når en bruger opretter en konto på Metas platforme, ønsker brugeren at få adgang til Facebook, mens Meta giver adgang. Derfor stiftes der en ret til at tilgå platformen.

6.1.2 Aftale efter forbrugeraftaleloven

I tilfældet mellem brugeren og Meta vil den eventuelle kontrakt blive indgået digitalt, fordi Facebook er digital. En kontrakt, der er indgået digitalt, vil falde under kontrakts begrebet, når den er indgået på et varigt medium.¹⁷¹ I denne sammenhæng bliver det relevant at inddrage den danske forbrugeraftalelov (herefter FAL), da det her er reguleret, når en kontrakt bliver indgået digitalt på et varigt medium.¹⁷² Begrebet "varigt medium" er fastlagt i FAL § 3, nr. 8, hvorefter der forstås: *"ethvert middel, som sætter forbrugeren eller den erhvervsdrivende i stand til at lagre oplysninger rettet personligt til vedkommende med mulighed for fremtidig anvendelse i en periode afpasset efter oplysningernes formål, og som giver mulighed for uændret gengivelse af de lagrede oplysninger"*.¹⁷³ For at der kan være tale om et varigt medium, skal der være mulighed for lagring af de modtagne

¹⁶⁸ Ørgaard; Pedersen, Almindelig kontraktret, s. 30

¹⁶⁹ Ørgaard; Pedersen, Almindelig kontraktret, s. 30

¹⁷⁰ Ørgaard; Pedersen, Almindelig kontraktret, s. 17

¹⁷¹ Ørgaard; Pedersen, Almindelig kontraktret, s. 17

¹⁷² FAL, § 3, nr. 8

¹⁷³ FAL § 3, nr. 8

oplysninger i en rimelig periode. Det er ikke nærmere fastsat hvad der ligger i en "rimelig periode", hvorfor dette må være op til en konkret vurdering.¹⁷⁴

Herefter skal det fastslås, hvornår FAL finder anvendelse. Det følger direkte af FAL, at denne finder anvendelse på forbrugeraftaler, jf. FAL § 1, stk. 1.¹⁷⁵ Anvendelsesområdet er nødvendigt for at fastlægge, om lovgivningen finder anvendelse på de tjenestevilkår, som brugeren indgår med Meta. FAL er en dansk lov, som *indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder*.¹⁷⁶ Som beskrevet i metode afsnittet, skal et direktiv implementeres ved national lovgivning modsat en forordning, derfor gennemfører FAL dette direktiv.¹⁷⁷

For yderligere at fastlægge anvendelsesområdet for FAL, må definitionen af en forbrugeraftale inddrages. efter FAL må en forbrugeraftale defineres således, at det er en aftale, som en erhvervsdrivende indgår som led i sit erhverv, når forbrugeren, som den anden part, handler uden for sit erhverv.¹⁷⁸ FAL definerer ikke begreberne "forbruger" og "erhvervsdrivende", som ellers vil være relevante for at fastslå, om Meta handler som erhvervsdrivende og brugeren som "forbruger". Efter forarbejderne til FAL følger det, at en erhvervsdrivende anses som værende enhver fysisk eller juridisk person, der driver privat virksomhed.¹⁷⁹ Den ydelse, som den erhvervsdrivende efter aftalen skal levere eller præstere, skal som udgangspunkt være bestemt til "*ikke erhvervsmæssig anvendelse for den anden part (forbrugeren)*".¹⁸⁰ Der vil ikke blive redegjort yderligere for indholdet af begrebet "erhvervsdrivende", eftersom det ud fra forarbejderne må fastslås, at Meta er erhvervsdrivende, i og med at selskabet driver privat virksomhed. Det følger desuden af FAL, at en forbruger er karakteriseret ved, at vedkommende handler ikke-erhvervsmæssigt.¹⁸¹ Om end det er muligt for virksomheder at oprette en bruger på Facebook, og det derfor kan diskuteres, om disse handler erhvervsmæssigt, og dermed ikke er omfattet af GDPR, jf. art. 1, stk. 1.¹⁸² Så omhandler dette speciale fysiske personer, der opretter og benytter en bruger på Facebook, hvorfor det derfor må antages, at disse handler i "*ikke-erhvervsmæssigt øjemed*", og dermed må være omfattet af forbrugerbegrebet.¹⁸³

¹⁷⁴ Forslag til lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 39, fremsat d. 9. oktober 2013, s. 35, 4.1.3.2.9.1

¹⁷⁵ FAL § 1, stk. 1

¹⁷⁶ Forslag til lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 39, fremsat d. 9. oktober 2013, s. 1, fodnote 1

¹⁷⁷ Specialet, afsnit 1.5.1.1.1

¹⁷⁸ FAL § 2, stk. 1

¹⁷⁹ Forslag til lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 39, fremsat d. 9. oktober 2013, s. 23, 4.1.2.1

¹⁸⁰ Forslag til lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 39, fremsat d. 9. oktober 2013, s. 23, 4.1.2.1

¹⁸¹ Karnovs noter, Forbrugeraftaleloven, note nr. 17, Karnovgroup

¹⁸² GDPR, art. 1, stk. 1

¹⁸³ FAL § 2, stk. 1

FAL § 2, stk. 1 fastslår desuden, at en forbrugeraftale skal forstås som en aftale, der blandt andet er omfattet af købeloven (herefter KBL) § 4 a, stk. 3.¹⁸⁴ For at kunne fastlægge, hvad der forstås ved en forbrugeraftale, skal købeloven derfor inddrages. Det følger af købelovens § 4 a, stk. 3: *“at forbruger køb anses endvidere aftaler om levering af digitalt indhold eller en digital tjeneste, når leveringen er forbundet med en modydelse i form af 1) et pengebeløb eller et digitalt udtryk for værdi, eller 2) personoplysninger, medmindre oplysningerne udelukkende behandles med henblik på levering af det digitale indhold eller den digitale tjeneste eller for at give mulighed for at opfylde retlige krav.”*¹⁸⁵ Dette betyder, at en forbrugeraftale anses for værende aftaler om levering af digitalt indhold eller en digital tjeneste, når leveringen er forbundet med en af de nævnte modbytninger. Dette er en del af den danske købelov, fordi moderniseringsdirektivet *“ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/6/EF, 2005/29/EF og 2011/83/EU, for så vidt angår bedre håndhævelse og modernisering af EU-reglerne om forbrugerbeskyttelse”*¹⁸⁶ tilføjer dette til forbrugerrettighedsdirektivet i art. 3, stk. 1 a. Som derfor er blevet tilføjet til dansk lovgivning i KBL.¹⁸⁷ Dette betyder, at FAL også gælder for disse typer af aftaler, eftersom dette er fastlagt i KBL.¹⁸⁸

Derfor kan det fastlægges, at FAL finder anvendelse på forbrugeraftaler vedrørende aftaler om levering af digitalt indhold eller en digital tjeneste. Herefter er det væsentligt videre at fastslå, hvad der ligger i begrebet “digital tjeneste”. Dette er væsentligt, fordi det skal vurderes, om Facebook falder ind under definitionen. Definitionen af en digital tjeneste er fastlagt i FAL § 3, nr. 12, hvorefter det fremgår, at en digital tjeneste er en tjeneste, hvor der kan ske behandling og lagring, og adgang til data i digital form, eller som muliggør deling af indhold i digital form, som uploades eller generes af brugere på den pågældende tjeneste.¹⁸⁹ Det må vurderes, at Facebook som socialt medie falder ind under denne definition, fordi Facebook gør det muligt at foretage handlingerne i definitionen på baggrund af data uploadet af brugerne.

Det følger af FAL, at den erhvervsdrivende har en oplysningspligt, hvis aftalen mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende indgås ved fjernsalg. Såfremt en sådan aftale bliver indgået ved fjernsalg, skal den erhvervsdrivende på en klar og forståelig måde give forbrugeren en række oplysninger, som er nærmere fastsatte i FAL § 8, nr. 1-23.¹⁹⁰ For at vurdere, om Meta som erhvervsdrivende har denne oplysningspligt efter FAL skal begrebet “fjernsalg” defineres. Begrebet “fjernsalg” er defineret i FAL §

¹⁸⁴ FAL § 2, stk. 1

¹⁸⁵ KBL § 4 a, stk. 3

¹⁸⁶ Forslag til lov om ændring af lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 16, s. 14

¹⁸⁷ Forslag til lov om ændring af lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 16, s. 14

¹⁸⁸ FAL § 2, stk. 1

¹⁸⁹ FAL § 3, nr. 12

¹⁹⁰ FAL § 8, nr. 1-13

3, nr. 4, hvorefter det fremgår, at fjernsalg er *“enhver aftale om varer, tjenesteydelser eller løbende levering af varer eller tjenesteydelser, når aftalen til og med tidspunktet for dens indgåelse udelukkende a) indgås ved brug af kommunikation, der foregår, uden at forbrugeren og den erhvervsdrivende mødes fysisk (fjernkommunikation) og b) indgås som led i et system for fjernsalg, som drives af den erhvervsdrivende”*¹⁹¹. Den erhvervsdrivendes oplysningspligt er begrundet i, at forbrugeren ikke forud for aftaleindgåelsen har mulighed for at undersøge ydelsen, og at forbrugeren derfor må træffe sin beslutning efter de oplysninger, som den erhvervsdrivende forelægger.¹⁹² Et fjernsalg forstås som en aftale, der er indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted, mens kommunikationen har foregået gennem fjernkommunikation. Fjernkommunikation er enhver form for kommunikation, hvor forbrugeren og den erhvervsdrivende ikke mødes. Derfor har det ikke betydning, hvilken teknik der benyttes.¹⁹³ I forbindelse med udarbejdelsen af specialet, er der blevet oprettet en konto på Facebook. Accepten af tjenestevilkårene foretages uden, at der sker et møde mellem brugeren og Meta. Der kan dermed argumenteres for, at der sker et fjernsalg efter FAL § 3, nr. 4.

Fordi der er tale om et fjernsalg har Meta som erhvervsdrivende oplysningspligt efter FAL § 8. I dette speciale vil hele indholdet af FAL § 8 ikke blive gennemgået. Dog skal det bemærkes, at FAL § 8, nr. 22-23 indeholder krav om oplysninger, der er relevante i forhold til digitale tjenester.¹⁹⁴ Ud fra disse bestemmelser skal den digital tjeneste, i dette tilfælde Facebook, oplyse om den digitale tjenestes evne til at udføre sine funktioner i betragtning af formålet. Meta har i sine tjenestevilkår en beskrivelse af de tjenester, som selskabet leverer. Ud over dette indeholder FAL § 8 en række generelle krav til de oplysninger, som den erhvervsdrivende skal give forbrugeren. Dette er blandt andet den erhvervsdrivendes identitet og kontaktinformationer, hvilket Meta henviser til i første afsnit af tjenestevilkårene, og den samlede pris for varen¹⁹⁵, hvilket fremgår af tjenestevilkårenes punkt 2 *“sådan finansieres vores tjenester”*.¹⁹⁶ Der vil ikke blive foretaget en yderligere vurdering af, om Meta overholder FAL § 8.

I det ovenstående afsnit blev der redegjort for definitionen for en forbrugeraftale, og hvornår FAL finder anvendelse. For endeligt at kunne fastslå, om FAL finder anvendelse på tjenestevilkårene

¹⁹¹ FAL § 3, nr. 4

¹⁹² FAL § 8

¹⁹³ Forslag til lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 39, fremsat d. 9. oktober 2013, s. 24, 4.1.2.4

¹⁹⁴ FAL § 8, nr. 22-23

¹⁹⁵ FAL § 8, nr. 6

¹⁹⁶ Facebook.com, Tjenestevilkår, gældende fra d. 1. januar, 2025

mellem Meta og brugeren, skal disse vilkår ved brug af Facebook inddrages. Disse skal inddrages, da "tjenestevilkårene", skal anses for at være kontrakten mellem Meta og brugeren.

Kapitel 7 – Metas tjenestevilkår

7.1 Introduktion

Umiddelbart ovenfor er Metas tjenestevilkår blevet introduceret. Fordi et forbrugerkøb anses for en aftale om levering af en digital tjeneste mod en modydelse, skal det vurderes, om der foreligger en sådan modydelse i forholdet mellem brugeren og Meta.¹⁹⁷

7.1.1 Tjenestevilkår som aftale

Ved oprettelsen af en konto på Metas platforme, bliver brugeren introduceret for "Metas Tjenestevilkår". Meta angiver i disse tjenestevilkår, at de regulerer brugerens adgang til og brug af Facebook. Meta angiver desuden i vilkårene, at disse udgør kontrakten om benyttelsen af Facebook mellem brugeren og Meta.¹⁹⁸ Det kan dermed udledes fra Metas tjenestevilkår, at de selv anser disse som værende en kontrakt. Som det er blevet fastlagt ovenfor, så skal det vurderes, om tjenestevilkårene kan anses for værende en kontrakt efter FAL.¹⁹⁹ Heri fremgår det, at en forbrugeraftale er en aftale som er omfattet af KBL § 4 a, stk. 3, hvorefter aftaler om levering af en digital tjeneste, når leveringen er forbundet med en modydelse i form af et pengebeløb eller personoplysninger, medmindre disse udelukkende behandles med henblik på levering af den digitale tjeneste.²⁰⁰

For at kunne analysere om der reelt foreligger en kontrakt mellem brugeren og Meta, skal det derfor fastlægges, om der foreligger en modydelse i form af et pengebeløb eller personoplysninger, og såfremt der foreligger en modydelse i form af personoplysninger, skal det vurderes, om disse udelukkende behandles med henblik på levering af den digitale tjeneste. For at kunne analysere dette, er det derfor nødvendigt at kigge i Facebooks tjenestevilkår og privatlivspolitik. Det følger af privatlivspolitikken, at Meta anvender behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b i forbindelse med oprettelse, levering og vedligeholdelse af brugerens konto.²⁰¹ Dette kan tale for, at

¹⁹⁷ KBL § 4 a, stk. 3

¹⁹⁸ Facebook.com, Tjenestevilkår, gældende fra d. 1. januar, 2025, 2. afsnit

¹⁹⁹ Specialet, afsnit 7.1

²⁰⁰ KBL § 4 a, stk. 3

²⁰¹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Opfyldelse af kontakt", gældende fra d. 7. april, 2025

de personoplysninger, der gives til Meta ved oprettelsen af en bruger, benyttes med henblik på levering af den digitale tjeneste, fordi denne behandling omhandler selve oprettelsen og vedligeholdelsen. Derfor er det nødvendigt at foretage en nærmere analyse af privatlivspolitikken og tjenestevilkårene. Ud fra denne videre gennemgang fremgår det også af privatlivspolitikken, at Meta behandler personoplysningerne på baggrund af GDPR art. 6, stk. 1, litra b med henblik på at foretage analyser og forbedre Metas produkter.²⁰² Det fremgår af Metas tjenestevilkår, at disse analyser foretages for at få en forståelse af hvordan brugerne benytter produkterne, samt for at udvikle og forbedre produkterne.²⁰³ Netop dette formål taler for, at denne behandling ikke udelukkende foretages med henblik på levering af den digitale tjeneste. Der kan derfor argumenteres for, at leveringen af den digitale tjeneste er forbundet med en modydelse i form af personoplysninger. Med henblik på yderligere analyse, fremgår det af Metas tjenestevilkår, hvordan selskabet finansierer tjenesten, Facebook. Heraf fremgår det, at brugeren kan vælge at benytte produkterne gratis med annoncer (reklamer) eller ved at abonnere på at bruge produkterne uden annoncer mod et gebyr. Der foreligger derfor to muligheder for brugeren. Brugeren kan vælge at benytte produkterne gratis med reklamer, hvorefter brugeren giver tilladelse til, at Meta viser reklamer, som virksomheder og organisationer betaler Meta for at promovere.²⁰⁴ Brugeren kan også vælge at abonnere på produkterne uden reklamer, hvorefter Meta ikke viser reklamer, og hvorefter brugerens personoplysninger ikke benyttes i forhold til tilpassede reklamer,²⁰⁵ men denne løsning kræver, at brugeren betaler for at benytte platformen. Der vil i denne sammenhæng være en modydelse efter KBL § 4 a, stk. 3 i form af betaling.

Meta skriver under "samtykke" som behandlingsgrundlag i privatlivspolitikken, at platformen foretager tilpasning af reklamer i Meta-produkterne. Dette betyder, at de benytter brugerens oplysninger til at vise annoncer ved hjælp af cookies, for at tilpasseannoncerne og måle, hvordan disse klarer sig hos brugeren.²⁰⁶ Meta oplyser desuden, at når platformen viser reklamer til brugeren, så behandler Facebooks reklamesystem automatisk oplysninger, som selskabet har indsamlet om brugeren. Reklamesystemet bruger herefter oplysningerne til at forstå brugerens interesser og præferencer og tilpasser på denne måde reklamerne.²⁰⁷ Dette betyder, at der sker en profilering efter GDPR art. 4, nr. 4. Heraf fremgår det at en profilering er: *"enhver form for automatisk behandling af*

²⁰² Facebook.com, privatlivspolitik, "Opfyldelse af kontakt", gældende fra d. 7. april, 2025

²⁰³ Facebook.com, Tjenestevilkår, gældende fra d. 1. januar, 2025, 2. 13. afsnit

²⁰⁴ Facebook.com, Tjenestevilkår, (Sådan finansieres vores tjenester) gældende fra d. 1. januar, 2025, 20. afsnit

²⁰⁵ Facebook.com, Tjenestevilkår, (Sådan finansieres vores tjenester) gældende fra d. 1. januar, 2025, 20. afsnit

²⁰⁶ Facebook.com, privatlivspolitik, "Samtykke", gældende fra d. 7. april, 2025

²⁰⁷ Facebook.com, privatlivspolitik, "Samtykke", gældende fra d. 7. april, 2025

*personoplysninger, der består i at anvende personoplysninger til at evaluere bestemte personlige forhold vedrørende en fysisk person, navnlig for at analysere eller forudsige forhold vedrørende den fysiske persons arbejdsindsats, økonomiske situation, helbred, personlige præferencer, interesser, pålidelighed, adfærd, geografisk position eller bevægelser”.*²⁰⁸

Som det er blevet fastslået i analysen på baggrund af dommen C-252/21, afsagt af EUD, kan Meta, ikke lovligt benyttet GDPR art. 6, stk. 1, litra b som behandlingsgrundlag for behandling af personoplysninger med henblik på personalisering af reklamer. Dette kan Meta ikke, da denne behandling ikke anses for at være nødvendig for opfyldelsen af kontrakten om adgang og brug af Facebook. Derimod må en sådan behandling kræve et gyldigt samtykke efter GDPR art. 6, stk. 1, litra a.²⁰⁹

Dette afsnit skal vurdere, om der foreligger en forbruger aftale i forbruger aftaleretlig forstand. Derfor skal der skelnes mellem forbruger aftalereglerne og databeskyttelsesreglerne. Efter KBL § 4 a, stk. 3 omfattes aftaler om levering af digitale tjenester også, når der ikke sker betaling med penge, men derimod når der behandles personoplysninger som modydelse.²¹⁰

Metas tjenestevilkår fastslår, at brugeren kan vælge mellem to modeller, 1) abonnementsbaseret, hvor tjenesten leveres uden reklamer, hvor der betales med penge, eller 2) gratis adgang til Facebook, hvor brugerens personoplysninger behandles med henblik på annoncering.²¹¹ Derfor er leveringen i begge tilfælde således betinget af en modydelse. Fordi Metas tjenestevilkår indeholder denne modydelse, og dermed opfylder anvendelsesområdet for KBL § 4 a, stk. 3, foreligger der en forbruger aftaleretlig forpligtelse.²¹² Denne forpligtelse følger uanset hvilket behandlingsgrundlag, der benyttes efter GDPR. Dette betyder, at fordi der foreligger en modydelse, når brugeren accepterer Metas tjenestevilkår, indgås der en bindende kontrakt mellem parterne, hvori det netop aftales, at brugeren får adgang til Facebook, mens Meta opnår en økonomisk værdi enten gennem betaling eller personoplysninger. Derfor er kontrakten omfattet af FAL § 2, stk. 1.

Det er i denne vurdering vigtigt at fastholde sondringen mellem den forbruger aftaleretlige vurdering og den databeskyttelsesretlige vurdering. En forbruger aftale efter FAL § 2, stk. 1 kan godt eksistere og

²⁰⁸ GDPR, art. 4, nr. 4

²⁰⁹ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 117

²¹⁰ KBL, § 4 a, stk. 3

²¹¹ Facebook.com, Tjenestevilkår, (Sådan finansieres vores tjenester) gældende fra d. 1. januar, 2025, 20. afsnit

²¹² KBL § 4 a, stk. 3

være indgået mellem parterne, selvom behandlingen af personoplysninger inden for aftalens ramme kræver samtykke som behandlingsgrundlag. Behandlingsgrundlaget efter GDPR påvirker i sig selv ikke, om der foreligger en modydelse i forbrugerretlig forstand. Dette er netop det relevante efter FAL § 2, stk. 1 og KBL § 4 a, stk. 3, at adgangen til tjenesten forudsætter at brugeren enten betaler, eller at der sker behandling af personoplysninger.²¹³ Dette betyder, at selvom behandlingen efter GDPR kræver, at brugeren giver samtykke, ændrer dette ikke på, at de forbrugerretlige regler finder anvendelse, og at der dermed foreligger en kontrakt mellem Meta og brugeren.

Det må derfor på baggrund af analysen af anvendelsesområdet for FAL § 2, stk. 1 i sammenhæng med KBL § 4 a, stk. 3 samt analysen af Meta-dommen, hvorefter annoncering kræver samtykke²¹⁴, konkluderes, at Metas tjenestevilkår udgør en forbrugerretlig kontrakt. Dette kan konkluderes, fordi adgangen til tjenesten er betinget af en reel modydelse, og at dette gælder, om end personoplysningerne skal behandles på baggrund af samtykke efter GDPR art. 6, stk. 1, litra a. Derfor udelukker det forhold, at samtykke er nødvendigt efter de databeskyttelsesretlige regler ikke, at der foreligger en forbrugerretlig kontrakt.

7.1.2 Samtykke eller betal

7.1.2.1 GDPR artikel 6, stk. 1, litra a som behandlingsgrundlag

Som det er blevet fastslået af EU-Domstolen i C-252/21, kan behandlingen af personoplysninger ved tilpasning af reklamer og dermed markedsføring kun ske, såfremt brugeren samtykker til dette. Dette betyder, at denne behandling skal baseres på behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra a.²¹⁵ Dette betyder som fastslået, at tilpasningen af reklamer og markedsføringen ikke lovligt kan behandles som led i kontrakten mellem brugeren og Meta, og derfor kræver et særskilt behandlingsgrundlag. Dog er denne betaling med enten personoplysninger eller betaling en del af kontrakten, om end denne kræver særskilt databeskyttelsesretligt behandlingsgrundlag.²¹⁶

Da denne model omtales i Metas tjenestevilkår, er det relevant at foretage en mere indgående behandling af emnet i dette speciale.

²¹³ KBL § 4 a, stk. 3

²¹⁴ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 117

²¹⁵ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 117

²¹⁶ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 102

7.1.2.2 Samtykke

Det følger af GDPR, at der kan ske lovlig behandling af personoplysninger, såfremt den registrerede har givet samtykke til behandlingen af disse til et eller flere specifikke formål. Samtykke som behandlingsgrundlag adskiller sig fra de andre behandlingsgrundlag, fordi det her selv er den registrerede, som vælger, hvorvidt behandlingsgrundlaget skal aktiveres, således behandlingen kan foretages.²¹⁷ Derudover adskiller dette behandlingsgrundlag sig fra de resterende ved, at det er det eneste, hvor den registrerede selv kan vælge, om der skal ske ophør af behandlingen. Dette kan gøres ved, at den registrerede trækker sit samtykke tilbage. Ligesom ved behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f, kan samtykket benyttes på tværs af forskellige behandlingssituationer, hvorfor det eventuelt vil kunne finde anvendelse på et stort område af behandlinger. Dog skal den dataansvarlige være opmærksom ved brugen af samtykket, netop fordi den registrerede skal kunne trække samtykket tilbage. Dette betyder, at samtykket ikke altid er det oplagte behandlingsgrundlag²¹⁸

Efter GDPR er det vigtigt, at den registrerede har mulighed for at give samtykke til behandlingen af personoplysninger.²¹⁹ Dette kan ses ved, at samtykke er et behandlingsgrundlag efter både GDPR art. 6, stk. 1, litra a og GDPR art. 9, stk. 2, litra a. Behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 9, stk. 2, litra a omhandler behandlingen af følsomme personoplysninger.²²⁰ I specialet vil der dog ikke blive redegjort yderligere for indholdet af GDPR art. 9.

Der er dog en række krav til samtykket, før det kan anses for værende gyldigt. Det er et vigtigt krav efter GDPR, at den registrerede skal kunne gennemskue konsekvenserne af at afgive et samtykke.²²¹ Dette bliver også defineret i legaldefinitionen i GDPR art. 4, nr. 11, hvorefter det fremgår at samtykkebegrebet består i *“enhver frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljestilkendegivelse fra den registrerede, hvorved den registrerede ved erklæring eller klar bekræftelse indvilliger i, at personoplysninger, der vedrører den pågældende, gøres til genstand for behandling”*.²²²

I tillæg til definitionen af samtykket i GDPR art. 4, nr. 11, findes der i GDPR yderligere betingelser for samtykkes gyldighed i art. 7.²²³, hvorefter, at det er et krav, at samtykket opfylder kriterierne i GDPR art. 7. Er dette ikke tilfældet, kan samtykket ikke anses for at være gyldigt, og dermed kan samtykket

²¹⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149

²¹⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 149

²¹⁹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 151

²²⁰ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 151

²²¹ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 151

²²² GDPR, art. 4, stk. 1 nr. 11

²²³ Christensen, Tanja Kammersgaard; Sørensen, Marie Jull, *Samtykke*, 2024, s. 176

ikke anvendes som behandlingsgrundlaget for den pågældende behandling.²²⁴ GDPR art. 7 fastsætter desuden, at den dataansvarlige skal kunne påvise, at den registrerede har givet samtykke til behandlingen af dennes personoplysninger. Dette krav efter GDPR art. 7, relaterer til det fastsatte behandlingsprincip om ansvarlighed efter art. 5, stk. 2.²²⁵ Derudover følger det at GDPR art. 7, stk. 4, at der i vurderingen af, om et samtykke er afgivet frivilligt, skal tages hensyn til, om opfyldelsen af en kontrakt er gjort betinget af, at der afgives samtykke til behandling af personoplysninger, som ikke er nødvendige for opfyldelse af kontrakten. Bestemmelsen skal dermed sikre, at samtykket ikke bruges som et vilkår for adgang til en ydelse.²²⁶ Dette er relevant i Metas tilfælde, eftersom brugerens stilles over for et valg mellem at acceptere behandling af personoplysninger til reklamer eller at betale for at undgå en sådan behandling. Spørgsmålet om et sådan samtykke reelt er afgivet frivilligt, vil blive inddraget i følgende afsnit.

7.1.2.3 Frivillig

Som fastsat i definition af samtykke i GDPR art. 4, nr. 11, er den første betingelse, at samtykket kun er gyldigt, såfremt det er afgivet frivilligt. Kravet om frivillighed har den betydning, at det skal være den registrerede selv, som bestemmer, om denne vil give samtykke til behandlingen af personoplysninger. Dette betyder også, at hvis den dataansvarlige ønsker at foretage andre og flere behandlinger, så skal den registrerede selv give særskilt samtykke til disse forskellige aktiviteter. Sker dette ikke, vil samtykket ikke være frivilligt afgivet.²²⁷

For at vurdere om et samtykke er afgivet frivilligt er det vigtigt at overveje, om der er en eventuel magtubalance i forholdet mellem den registrerede og den dataansvarlige, som i dette speciale er Meta. Denne ubalance kan nemlig påvirke, hvorvidt et samtykke reelt er afgivet frivilligt.²²⁸ Det følger af GDPR betragtning nr. 42 og 43, at disse lægger vægt på denne skævhed i balanceforholdet, hvorefter det fremgår, at samtykke ikke kan udgøre et gyldigt behandlingsgrundlag for en behandling, såfremt der er en klar skævhed mellem den registrerede og den dataansvarlige.²²⁹ Det er derfor nærliggende at vurdere, om der foreligger en magtubalance i forholdet mellem brugeren og Meta. I Meta-dommen tager EUD stilling til spørgsmålet om frivillighed. Her skal EUD tage stilling til om frivillighedskravet til samtykket er opfyldt, når samtykket bliver afgivet til en virksomhed, som har en

²²⁴ Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 176

²²⁵ EDPB, Udtalelse 8/2024 om gyldigt samtykke i forbindelse med giv samtykke eller betal-modeller, der anvendes af store onlineplatforme, afsnit 38

²²⁶ GDPR, art. 7, stk. 4

²²⁷ Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 177

²²⁸ Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 177

²²⁹ Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 177

dominerende stilling på et bestemt marked.²³⁰ I denne dom fastslår EUD, at en virksomheds dominerende stilling ikke i sig selv udelukker muligheden for, at der kan afgives et frivilligt samtykke over for virksomheden. Det er dog sådan, at det skal indgå i vurderingen af samtykkets frivillighed, således det netop indgår, om denne dominerende stilling har betydning for, om den registrerede har afgivet samtykket frivilligt. Dette betyder, at den eventuelt skæve magtubalance ikke udelukker et frivilligt samtykke, men det skal indgå i vurderingen af, om samtykket kan anses som afgivet frivilligt. I dette tilfælde vil det være den dataansvarliges ansvar at dokumentere, at samtykket reelt er afgivet frivilligt.²³¹

Meta-dommen fra EUD fik den betydning, at Meta valgte at indføre en "pay or okay"-løsning.²³² Hvilket er netop den løsning, der blev redegjort for under vurderingen af Metas tjenestevilkår.²³³ EDPB har udarbejdet en "udtalelse 8/2024 om gyldigt samtykke i forbindelse med giv samtykke eller betal-modeller, der anvendes af store onlineplatforme".²³⁴ Anmodningen til EDPB vedrørte om disse "giv samtykke eller betal-modeller" kan anvendes af store onlineplatforme, når data behandles med henblik på adfærdsbaseret reklamer, på en måde, der opfylder kravet om et gyldigt og frivilligt samtykke.²³⁵

"Onlineplatform" er som begreb ikke defineret i GDPR, og derfor skal det vurderes, om Metas platform Facebook, falder under dette begreb. I udtalelsen fra EDPB kan begrebet "onlineplatform" blandt andet betragtes som defineret i art. 3, litra i, efter "forordningen om digitale tjenester".²³⁶ Heraf fremgår det, at en onlineplatform forstås ved: *"en oplagringstjeneste, som på anmodning af en tjenestemodtager lagrer og udbreder information til offentligheden, medmindre denne aktivitet udgør en mindre og rent accessorisk funktion, der er knyttet til en anden tjeneste, eller udgør en mindre funktionalitet ved den primære tjeneste, og som af objektive og tekniske grunde ikke kan anvendes uden denne anden tjeneste, og hvis integration i den anden tjeneste af denne funktion eller funktionalitet ikke er et middel til at omgå anvendeligheden af denne forordning"*²³⁷. Denne definition omfatter sociale medier samt andre onlineplatforme.²³⁸ Udtalelsen fra EDPB fremhæver desuden

²³⁰ Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 181

²³¹ Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 181

²³² Christensen; Sørensen, Samtykke, s. 182

²³³ Specialet, afsnit 7.1.1

²³⁴ EDPB, Udtalelse 8/2024 om gyldigt samtykke i forbindelse med giv samtykke eller betal-modeller, der anvendes af store onlineplatforme

²³⁵ EDPB, Udtalelse 8/2024, s. 8

²³⁶ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 23

²³⁷ Forordningen om et indre marked for digitale tjenester, art. 3, litra i

²³⁸ Commission.europa.eu, forordningen om digitale tjenester, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_da, besøgt d. 25. april, 2025

elementer, der kan indgå i vurderingen af, om en dataansvarlig skal betragtes som en "stor onlineplatform".²³⁹ Store onlineplatforme er platforme, som tiltrækker mange registrerede som brugere.²⁴⁰ Derudover skal virksomhedens stilling på markedet inddrages.²⁴¹ Metas stilling på markedet, blev der taget stilling til i Meta-dommen fra EUD, hvorefter det fremgår, at Meta har en dominerende stilling på markedet. Ud fra Meta-dommen, og fordi Facebook har omkring 3 milliarder brugere på verdensplan,²⁴² må det vurderes, at Facebook hører under begrebet "stor onlineplatform".

Modellen kaldet "giv samtykke eller betal-modellen" kan defineres sådan, at den dataansvarlige tilbyder den registrerede at vælge mellem to muligheder for at få adgang til en onlinetjeneste, som den dataansvarlige udbyder. Den første mulighed består i, at den registrerede kan vælge at give samtykke til behandling af sine personoplysninger til et bestemt formål. Den anden mulighed består i, at den registrerede kan betale et gebyr og på denne måde få adgang til onlinetjenesten uden at dennes personoplysninger behandles til et sådant formål.²⁴³ Som det blev fastslået ved at læse Metas tjenestevilkår under vurderingen af, om der foreligger en kontrakt mellem Meta og brugeren, så benytter Meta sig af denne model ved at tilbyde enten gratis adgang mod at den registrerede giver tilladelse til, at Meta kan vise annoncer, eller at den registrerede skal abonnere på produkterne uden at få vist annoncer men her betale en økonomisk pris.²⁴⁴

Som det er blevet redegjort for tidligere, så skal den dataansvarlige behandle personoplysninger i overensstemmelse med alle gældende bestemmelser i GDPR. Dette gælder dermed også databeskyttelsesprincipperne i GDPR art. 5.²⁴⁵ Dette betyder, at selvom den dataansvarlige indhenter samtykke, skal denne stadig overholde alle principperne efter GDPR art. 5. Den dataansvarlige skal overholde rimelighedsprincippet, hvorefter behandlingen skal svare til den registreredes rimelige forventninger. Den dataansvarlige må samtidig efter denne bestemmelse ikke udnytte de registreredes behov eller sårbarheder, og skal derfor tages højde for eventuelle magtubalancer og samtidig skal den dataansvarlige undgå at bruge vildledende eller manipulerende sprog.²⁴⁶ Derudover skal den dataansvarlige overholde princippet om gennemsigtighed, som der også er blevet redegjort for tidligere. Dette har betydning for "giv samtykke eller betal-modeller", fordi den registrerede skal

²³⁹ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 24

²⁴⁰ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 25

²⁴¹ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 26

²⁴² <https://nyheder.tv2.dk/tech/2024-01-31-facebook-fylder-20-aar-men-dets-jaevnaldrende-gider-det-ikke-laengere>, besøgt, d. 12. april, 2025

²⁴³ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 14

²⁴⁴ Facebook.com, Tjenestevilkår, (Sådan finansieres vores tjenester) gældende fra d. 1. januar, 2025, 20. afsnit

²⁴⁵ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 36

²⁴⁶ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 60

have mulighed for let at forstå, hvordan dennes valg kan påvirke behandlingen af vedkommendes personoplysninger.²⁴⁷

Efter kravet om frivillighed skal den dataansvarlige sikre, at de registrerede har reel valgfrihed, når den dataansvarlige vil benytte samtykke til en behandling af den registreredes personoplysninger.²⁴⁸ Dette betyder, at et samtykke kun er gyldigt, såfremt der ikke er nogen risiko for *”vildledning, intimidering, tvang eller væsentlige negative konsekvenser.”*²⁴⁹ Meta-dommen fastslår, at de vigtigste overvejelser i forhold til, om samtykke er gyldigt, omhandler hvorvidt der er en magtubalance mellem den registrerede og den dataansvarlige, om samtykket er påkrævet for at få adgang til tjenesten, selvom behandlingen ikke er nødvendig for opfyldelsen af kontrakten, og om den registrerede kan give særskilt samtykke til forskellige behandlinger.²⁵⁰

7.1.2.4 Levering af gratis alternativ uden adfærdsbaseret annoncering

Det følger af EDPBs udtalelse, at den dataansvarlige ikke som udgangspunkt kun bør tilbyde et betalt alternativ til tjenesten, udover den adfærdsbaserede reklame. Dette betyder, at den dataansvarlige i denne forbindelse skal overveje at give den registrerede, her brugeren på Facebook, et *”tilsvarende alternativ”*, som denne ikke skal betale for. Dette kan være et alternativ uden adfærdsbaserede reklamer.²⁵¹ Dette alternativ uden adfærdsbaserede reklamer kan være en version af Facebook, hvor der sker en anden form for reklamering, som involverer færre eller ingen personoplysninger. Vælger udbyderen af en onlineplatform at tilbyde tjenester gratis, så vil de øge de registreredes valgfrihed, og dermed vil den dataansvarlige lettere kunne påvise, at samtykket reelt er afgivet frit af den registrerede.²⁵² Det følger af EDPBs udtalelse, at den alternative version af en tjeneste, hvor der ikke bliver behandlet personoplysninger med henblik på adfærdsbaserede reklamer, skal anses for at svare til den version af tjenesten, hvor der bliver behandlet personoplysninger med henblik på adfærdsbaserede reklamer.²⁵³

I forhold til Metas reklamering, og muligheden for at administrerer denne, så kan brugeren på egen konto vælge mellem, hvorvidt vedkommende vil se *”tilpassede eller mindre tilpassede annoncer”*. Brugeren kan vælge *”tilpassede annoncer”* på Facebook, hvorefter brugeren vil modtage reklamer, der er relateret til dennes interesser og aktivitet på Facebook. Dette vil sige, at Meta benytter

²⁴⁷ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 61

²⁴⁸ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 68

²⁴⁹ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 69

²⁵⁰ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 70

²⁵¹ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 73

²⁵² EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 77

²⁵³ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 119

brugerens oplysninger til reklamer i form af brugerens aktivitet på produkter, hvordan denne interagerer med andre reklamer, indhold brugeren interagerer med, emner som Meta vurderer, at brugeren vil være interesseret i, og til sidst også brugerens profiloplysninger om alder, køn, lokation, arbejde og uddannelse.²⁵⁴ Ønsker brugeren ikke dette, kan vedkommende vælge “mindre tilpassede annoncer”. Vælger brugeren dette, kommer vedkommende til at se et udvalg af reklamer, der er mindre relateret til dennes interesser.²⁵⁵ Meta angiver et eksempel på, hvordan de “mindre tilpassede annoncer” fungerer. Heraf fremgår det, at brugeren kun vil se reklamer, der relaterer sig til det indhold vedkommende ser, når denne gennemser Facebooks feed lige nu. Reklamerne er dermed ikke baseret på det indhold, brugeren gennemser sidst.²⁵⁶ Ved de mindre tilpassede annoncer, forekommer der stadig adfærdsbaserede reklamer, fordi annonceringen blandt andet sker på baggrund af indhold som brugeren interagerer med, og hvilke reklamer som brugeren interagerer med.²⁵⁷ Det følger af EDPBs udtalelse, at muligheden for et gratis alternativ til de adfærdsbaserede reklamer, for eksempel gennem en mindre indgribende form for annoncering er vigtig ved vurderingen af samtykkets gyldighed, fordi det skal indgå i vurderingen af, om den registrerede er i stand til at foretage et reelt valg.²⁵⁸ Om muligheden med “mindre tilpassede annoncer” lever op til EDPB udtalelse, om et alternativ til betaling af gebyr i form af annoncering, der involverer færre eller ingen personoplysninger, så vil dette være en mulighed, eftersom annonceringen i mindre grad er relateret til brugerens interesser. Dog forekommer der som udgangspunkt stadig adfærdsbaserede reklamer.

I valget mellem de “tilpassede og mindre tilpassede annoncer” er det vigtigt, at den dataansvarlige sikrer, at den registrerede forstår, hvad hver enkelt mulighed indebærer i form af konsekvenser. Dette følger af, at samtykket skal være informeret, samt at manipulerende design skal undgås efter rimelighedsprincippet efter GDPR art. 5.²⁵⁹ Vurderingen af om valgmulighederne opfylder kravet om et informeret samtykke og principperne efter GDPR art. 5 må foretages af domstolene. Dog må det bemærkes, at det under udarbejdelsen af dette speciale har krævet en grundig gennemlæsning af Metas privatlivspolitik og tjenestevilkår samt en kompliceret navigation af Metas annoncepræferencer, for at forstå sammenhængen. Det følger af en undersøgelse fra Eurostat, at mindre en 40% af EU-borgere læser privatlivspolitikker, før de afgiver personoplysninger.²⁶⁰ Om dette

²⁵⁴ Facebook.com, Annoncepræferencer, tilgængelig via egen bruger

²⁵⁵ Facebook.com, Annoncepræferencer, tilgængelig via egen bruger

²⁵⁶ Facebook.com, Annoncepræferencer, tilgængelig via egen bruger

²⁵⁷ Facebook.com, Annoncepræferencer, tilgængelig via egen bruger

²⁵⁸ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 77

²⁵⁹ EDPB, Udtalelse 8/2024, s. 44

²⁶⁰ Ec.europa.eu, Eurostat, how do EU citizens manage their personal data online?, tilgængelig på: https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/edn-20210128-1?utm_source=chatgpt.com, besøgt d. 25. april, 2025

er højt eller lavt, vil være en vurdering. Der må i den forbindelse sættes spørgsmålstejn ved, om kravet om, hvorvidt en bruger, der benytter Facebook, er i stand til at forstå Metas privatlivspolitik og annoncepræferencer, og hvad hver mulighed indebærer. I forbindelse med specialets udarbejdelse, er der blevet oprettet en ny bruger på Facebook. Ved oprettelsen indtaster den nye bruger: navn, alder, e-mailadresse/mobilnummer og køn. Herefter skal den nye bruger acceptere tjenestevilkårene og privatlivspolitikken for at kunne "oprette bruger". Efterfølgende oprettes der en bruger og denne får umiddelbart adgang til platformen. For at kunne foretage valg vedrørende annoncepræferencer, og om den nye bruger ønsker at bruge tjenesten gratis med reklamer eller at abonnere mod et gebyr, skal den nye brugeren selv tilgå Metas kontocenter. Dette kræver følgende valg:

1. Trykke på "egen profil"
2. Vælge "indstillinger og privatindstillinger"
3. Vælge "indstillinger"
4. Vælge "se mere i Kontocenter"
5. Og til sidste vælge "annoncepræferencer"

Dette er dermed de skridt, der kræves før brugeren, kan foretage sit valg. Det kræver derfor et aktivt valg for brugeren, såfremt denne ønsker at tage stilling til, om brugeren ønsker at bruge Facebook gratis med annoncer eller mod at abonnere mod et gebyr.

Det er et krav efter GDPR art. 7, stk. 3, at et samtykke til enhver tid kan tilbagekaldes. Det er et krav for at et samtykke kan betragtes som afgivet frivilligt, at den registrerede skal kunne afvise eller trække sit samtykke tilbage uden skade.²⁶¹ Den dataansvarlige skal derfor kunne bevise, at den registrerede kan afvise eller tilbagetrække sit samtykke uden at det er til skade for vedkommende.²⁶² I forhold til betal eller samtykke-modellen, vil den registrerede få en økonomisk konsekvens, hvis der ikke findes et gratis alternativ.²⁶³ For at sikre, at den registrerede har et reelt valgt, skal gebyret ikke være urimeligt højt, så den registrerede forhindres i at træffe et frit valg, fordi vedkommende ved et urimeligt højt gebyr bliver "*skubbet mod samtykke*".²⁶⁴ EUD henviser til, at den dataansvarlige er forpligtet til at tilbyde "et tilsvarende alternativ, som ikke ledsages af sådanne behandlinger af oplysning" og "*i givet fald mod passende vederlag*".²⁶⁵ Det bliver dog ikke nærmere fastsat i dommen, hvilke elementer der skal lægge grundlag for vurderingen af, om et gebyr er passende. Ønsker en bruger at abonnere uden reklamer på Facebooks, så koster dette 44 kr./måned. Det er ikke muligt i dette speciale at vurdere, om dette gebyr er passende. Dog skal gebyret ikke få den registrerede til at

²⁶¹ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 83

²⁶² EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 83

²⁶³ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 84

²⁶⁴ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 85

²⁶⁵ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 150

føle sig tvunget til at give samtykke.²⁶⁶ Derudover skal behandlingsprincipperne efter GDPR art. 5 efterleves, hvorefter gebyret skal være rimeligt og den dataansvarlige skal handle ansvarligt.

EDPB angiver i udtalelsen, at børn nyder en særlig beskyttelse efter GDPR særligt i forbindelse med reklamer og markedsføring. Dette betyder, at børn ikke bør være genstand for adfærdsbaserede reklamer. Derfor bør de i denne forlængelse ikke konfronteres med "giv samtykke eller betal-modeller".²⁶⁷ Dette udgangspunkt følger af art. 28, stk. 2 i forordningen om digitale tjenester, hvorefter det fremgår at *"udbydere af onlineplatforme må ikke vise reklamer på deres grænseflade baseret på profilering som defineret i art. 4, nr. 4, i forordning (EU) 2016/679 ved brug af personoplysninger om tjenestemodtageren, hvis de med rimelig sikkerhed er klar over, at tjenestemodtageren er mindreårig"*.²⁶⁸ Da Facebook som fastlagt er en onlineplatform, må Meta derfor ikke stille mindreårige kravet om enten at give samtykke til annoncering eller betale for adgangen.

Eftersom det er blevet fastslået, at Meta på Facebook, ikke må levere adfærdsbaserede reklamer til børn, skal det undersøges, om Meta overholder dette krav. For at undersøge dette, kræves det at der tilgås annoncepræferencer på en Facebookprofil. Det fremgår af Facebooks hjemmeside om "annoncepræferencer", hvordan platformen viser reklamer til mindreårige. Heraf fremgår det, at Facebook i EU i øjeblikket ikke viser reklamer til personer under 18 år (børn). Derudover fremgår af annoncepræferencerne, at såfremt en bruger er under 18 år, kan annoncører ikke nå ud til brugeren med produkter, ligesom brugeren ikke har rådighed over at foretage indstillinger i annoncepræferencerne. Når brugeren fylder 18 år, skal vedkommende vælge, om vedkommende vil bruge Facebook gratis med annoncer eller abonnere mod et gebyr for at kunne benytte platformen uden annoncer."²⁶⁹ Dette betyder, at børn som i overensstemmelse med GDPR vedrørende den særlige beskyttelse af disse brugere samt kravet i forordningen om digitale tjenester ikke bliver påkrævet at tage stilling til giv samtykke eller betal-modellen.

I giv samtykke eller betal-modellen skal den dataansvarlige desuden overholde princippet om ansvarlighed efter GDPR art. 5, stk. 2. Dette hænger sammen med, at det er udtrykkeligt bestemt i GDPR art. 7, stk. 1, at den dataansvarlige skal kunne påvise, at de registrerede har givet samtykke til behandlingen til behandlingen. Dette følger også af Meta-dommen, hvorefter EU-Domstolen

²⁶⁶ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 134

²⁶⁷ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 64

²⁶⁸ Forordningen om et indre marked for digitale tjenester, art. 28, stk. 2

²⁶⁹ Facebook.com, Annoncepræferencer, tilgængelig via egen bruger

påpegede, at den dataansvarlige skal kunne bevise, at den registreredes samtykke er givet frit i efter de omstændigheder, der er ved behandlingen.²⁷⁰

Det følger af konklusionerne fra EDPBs udtalelse, at det er tvivlsomt, om store onlineplatforme kan overholde kravene til et gyldigt samtykke, hvis brugeren kun har mulighed for at vælge mellem betaling af et gebyr eller samtykke til behandling af personoplysninger hvor disse benyttes til adfærdsbaserede reklamer.²⁷¹ Derudover følger det, at den dataansvarlige i "samtykke eller betal-modellen", også bør overveje at tilbyde et gratis alternativ til brugeren uden adfærdsbaserede reklamer.²⁷² Der er i afsnittet blevet redegjort for Metas valgmulighed om "tilpassede eller mindre tilpassede annoncer". I de mindre tilpassede annoncer, forekommer der stadig adfærdsbaserede reklamer, dog i mindre grad. Der kan derfor være mulighed for, at Meta overholder kravene om gyldigt samtykke ved at tilbyde brugeren denne mulighed i deres "samtykke eller betal-model". Som redegjort for, er dette dog et tilbud, som eventuelt ikke vil være let tilgængeligt for brugeren, eftersom det kræver grundig gennemgang af privatlivspolitikken og tjenestevilkår, samt et aktivt valg om at tilgå annonceindstillingerne efter oprettelsen af en bruger. Derudover er der blevet redegjort for gebyret mod adgang uden adfærdsbaserede reklamer. EDPB kan ikke tage stilling til, om "betal eller samtykke-modellen" lovligt kan benyttes. Derfor er de gennemgåede emner overvejelser, som skal inddrages når denne model benyttes. Den ovenfor gennemgået redegørelse og praktiske inddragelse af brugerens valgmuligheden på Facebook tjener derfor til at belyse, hvordan modellen bliver benyttet af Meta som dataansvarlig. Til sidst må det konkluderes, at Meta på Facebook, overholder kravet efter forordningen om digitale tjenester, hvorefter der ikke må leveres adfærdsbaserede reklamer til børn.

Kapitel 8 – Børn og kontrakt

8.1 Introduktion

Som det blev fastslået i afsnit 7.1.1, foreligger der en forbrugeraftale mellem brugeren og Meta, fordi der sker en modydelse i form af personoplysninger eller et gebyr. Ovenfor er der blevet redegjort for "samtykke eller betal-modellen", hvorefter brugeren på Facebook har mulighed for at foretage valget. Men som det blev konkluderet, finder denne mulighed ikke anvendelse på børn, hvorfor det må vurderes, om der også foreligger en aftale mellem barnet som bruger på Facebook og Meta. Det skal

²⁷⁰ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 65

²⁷¹ EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 179

²⁷² EDPB, Udtalelse 8/2024, afsnit 181

derfor vurderes, om der i aftalen foreligger en anden brug af barnets personoplysninger, som falder under anvendelsesområdet i KBL § 4 a, stk. 3, hvorefter der skal foreligge en modydelse, for at det kan anses som en forbrugeraftale²⁷³

8.1.1 Børns indgåelse af kontrakter

Som det følger af ovenstående afsnit, benytter Meta behandlingsgrundlaget efter art. 6, stk. 1, litra b til en række af behandlingsaktiviteter, herunder blandt andet oprettelsen og vedligeholdelse af brugerens konto og profil, verificerer konti, undersøge mistænkelig aktivitet, muliggøre deling af indhold, levere funktioner, foretage analyser, foretage fejlfinding og teste nye produkter og gennemføre undersøgelser om brugerens benyttelse af tjenesten.²⁷⁴ Det følger af GDPR art. 6, stk. 1, litra b, at der kan foretages en lovlig behandling, når denne er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt.²⁷⁵ Det blev ovenfor fastslået, at personlig tilpasset reklame ikke er nødvendigt for opfyldelsen af kontrakten, hvorfor denne behandling kun er lovlig, såfremt den registrerede afgiver gyldigt samtykke.²⁷⁶

Denne del af specialet har til formål at analysere, om mindreårige kan indgå i en retshandel, og om behandlingen af oplysninger om børn kan baseres på GDPR art. 6, stk. 1, litra b. I tidligere afsnit blev det fastlagt, at der ved voksne brug af Metas platforme foreligger en forbrugeraftale efter FAL, fordi der foreligger i modydelse i kontrakten i form af personoplysninger, der benyttes til adfærdsbaserede reklamer. I denne situation foreligger der dermed en forbrugeraftale, omend behandlingen efter databeskyttelsesretten skal baseres på samtykke efter art. 6, stk. 1, litra a. Her må der ske en skelnes mellem forbrugeraftaleretten og databeskyttelsesretten.²⁷⁷

Det blev dog også fastslået, at der ikke sker behandling af børns personoplysninger i forbindelse med adfærdsbaserede reklamer, samt at de ikke skal tage stilling til Metas "betal eller samtykke-model".²⁷⁸ Derfor skal det vurderes, om der foreligger en anden modydelse fra barnet for at se om aftalen for børn kan falde ind under forbrugeraftaleloven.

Det følger af de nævnte behandlinger efter Metas privatlivspolitik, som foretages under behandlingsgrundlaget efter art. 6, stk. 1, litra b, at disse foretages både for levering af Meta-

²⁷³ KBL § 4 a, stk. 3

²⁷⁴ Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025

²⁷⁵ GDPR, art. 6, stk. 1, litra b

²⁷⁶ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 117

²⁷⁷ Specialet, afsnit 7.1.1

²⁷⁸ Specialet, afsnit 7.1.2.4

produkterne, men også for at forbedre produkterne, og for at fremme sikkerhed og tryghed på Facebook. Desuden foretager Meta analyser på baggrund af kontrakten. Der sker derfor en behandling af personoplysninger, som ikke udelukkende er forbundet med leveringen af Facebook. Der foreligger derfor en modydelse, fordi behandlingen netop også foretages for at forbedre Meta-produkterne gennem analyser. Derfor falder aftalen også her inden for FAL.²⁷⁹

Derfor er det næste skridt at undersøge, om børn som brugere på Facebook kan indgå denne aftale. Netop spørgsmålet om, hvorvidt børn kan indgå en gyldig kontrakt med sociale medier, fylder i debatten i dag. Børns Vilkår har henvendt sig til Datatilsynet, hvorefter Børns Vilkår har angivet, at børn er umyndige, og derfor ikke kan indgå en kontrakt med sociale medier. Databeskyttelsesretten regulerer ikke, hvorvidt et barn kan indgå en gyldig kontrakt, hvorfor Datatilsynet vil indgå i en dialog med Justitsministeriet om blandt andet værgemålsloven og børns adgang til at indgå aftaler.²⁸⁰

Samme spørgsmål er desuden blevet stillet til justitsministeren, som lyder: *“vil justitsministeren oplyse, om ministeren mener, at børn kan indgå en gyldig kontrakt med eksempelvis sociale medier?”*. Justitsministeriet angiver at efter konkrete omstændigheder, vil AFTL, FAL og værgemålsloven (herefter VML) regulere spørgsmålet.²⁸¹

AFTL regulerer ikke, om børn aldersmæssigt kan indgå aftaler. Efter AFTL er der i Danmark aftalefrihed, omend den ikke er resolut. Dette er blandt andet reguleret i AFTL om ugyldige viljeserklæringer, men også i VML. Som det fremgår af værgemålsloven, så er *“børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, mindreårige og dermed umyndige”*.²⁸² Dette betyder, at mindreårige ikke selv kan bestemme over egne retsforhold, særligt deres økonomiske forhold.²⁸³

Det fremgår af værgemålsloven § 1, stk. 2, at mindreårige ikke selv kan forpligte sig ved retshandler, eller råde over deres formue, medmindre andet er bestemt.²⁸⁴ Svaret fra justitsministeren angiver, at VML i forhold til børn hovedsageligt omhandler mindreåriges umyndighed i økonomisk henseende. I aftalen mellem barnet og Meta indgår der som fastlagt ikke en økonomisk modydelse. Efter forarbejderne til VML angives det i kapitel 1 at lovgivningen indeholder grundreglerne om værgemål for børn og unge under 18 år, og denne gruppes umyndighed i økonomisk henseende.²⁸⁵ Så selvom

²⁷⁹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Kontrakt", gældende fra d. 7. april, 2025

²⁸⁰ Datatilsynet.dk, Brev til Børns Vilkår, 29. april 2024

²⁸¹ Justitsministeriet, Besvarelse af spørgsmål nr. 150 (Alm. Del) fra Folketingets udvalg for Digitalisering og IT

²⁸² VML, § 1, stk. 1

²⁸³ Forslag til værgemålsloven, lovforslag nr. L 191, s. 2455, nr. 11.1

²⁸⁴ VML, § 1, stk. 2

²⁸⁵ Forslag til værgemålsloven, lovforslag nr. L 191, s. 2461, specielle bemærkning til kap. 1

der foreligger en retshandel, kan værgemålsloven ikke endegyldigt benyttes til at tage stilling til, om en mindreårig kan oprette en profil på et socialt medie uden godkendelse fra værgeren, fordi den retshandel der finder sted i kontrakten mellem barnet som bruger og Meta ikke omhandler en økonomisk modydelse og dermed barnets mulighed for at råde over egen formue.²⁸⁶

Dog vil bestemmelsen efter værgemålslovens § 1, stk. 2 kunne læses sådan, at fordi den mindreårige er umyndig og dermed ikke kan forpligte sig ved retshandler, så vil den mindreårige ikke kunne indgå en retshandel og dermed en kontrakt, som der foreligger mellem Meta og brugeren.²⁸⁷ Irlands DPC (Data Protection Commission) fremfører i deres "Fundamentals for a Child-Oriented Approach to Data Processing"²⁸⁸ fra 2021, at den dataansvarlige skal tage hensyn til aldersgrænser og regler om retlig handleevne, som måtte finde anvendelse i henhold til national ret. Dette er herunder børns evne til at indgå kontrakter. Derudover fremfører Irlands DPC, at regler om kontrakter med personer under 18 år i Irland er komplekse, men at udgangspunktet er, at en sådan kontrakt er ugyldig.²⁸⁹ Irlands hører under "common law", og det er derfor ikke nødvendigvis muligt at overføre denne retsstilling direkte til dansk ret, men det kan benyttes som en forståelsesramme. Grundet kompleksiteten af dette spørgsmål, bør dataansvarlige der er har til hensigt at baserer behandlingen af personoplysninger på baggrund af GDPR art. 6, stk. 1, litra b, grundigt overveje, om dette er et passende grundlag for behandlingen af børns personoplysninger.²⁹⁰

Derudover angives der i et svar fra digitaliseringsministeren til Folketingets Udvalg for Digitalisering og IT, at regeringen i gang med at undersøge, om der kan fastsættes en aldersgrænse på f.eks. 15 år for, hvornår børn kan indgå kontrakter med et socialt medie.²⁹¹ Efter analysen ovenfor vedrørende børns adgang til at indgå kontrakter, kan det fastlægges, at det i dansk ret endnu er uafklaret, om der kan fastsættes en aldersgrænse for, hvornår børn kan indgå aftaler med sociale medier som Facebook. Det er fastlagt, at der efter definitionen og indholdet af KBL § 4 a, stk. 3 foreligger en forbrugeraftale, dog er det fortsat uklart, om barnet har retsevne til at indgå denne. På denne baggrund kan det derfor ikke med sikkerhed konkluderes, at der består en gyldig kontrakt mellem barnet og Meta. Dette betyder derfor, at det ikke endegyldigt kan afgøres, om Meta kan basere sin behandling af børns

²⁸⁶ Justitsministeriet, Besvarelse af spørgsmål nr. 150 (Alm. Del) fra Folketingets udvalg for Digitalisering og IT

²⁸⁷ VML, § 1, stk. 2

²⁸⁸ DPC, Fundamentals for a child-oriented approach to data processing, besøgt d. 3. maj, 2025

²⁸⁹ DPC, Fundamentals for a child-oriented approach to data processing, besøgt d. 3. maj, 2025, s. 23

²⁹⁰ DPC, Fundamentals for a child-oriented approach to data processing, besøgt d. 3. maj, 2025, s. 23

²⁹¹ Digitaliseringsministeriet, Udvalget for Digitalisering og It 2024-25, B 95 - endeligt svar på spørgsmål 11

personoplysninger efter GDPR, art. 6, stk. 1, litra b, fordi det er usikkert, om børnene kan indgå kontrakten.

Efter Irlands DPC, bør den dataansvarlige grundigt bør overveje, om en kontrakt er passende grundlag for behandlingen af børns personoplysninger.²⁹² Dette synspunkt følger også af EDPBs retningslinjer om kontrakt som behandlingsgrundlag, hvorefter den dataansvarlige bør overveje et andet retsgrundlag, hvis ikke kontrakten er gyldig i medfør af gældende national ret.²⁹³ Denne overvejelse må det formodes, at Meta som dataansvarlig har foretaget, eftersom at det fremgår af Metas privatlivspolitik, at de *“måske ikke har mulighed for at anvende kontraktmæssig nødvendig som grundlag for at behandle oplysninger om personer under myndighedsalderen (under 18 år i de fleste relevante lande), der har en begrænset evne til at indgå en bindende kontrakt”*.²⁹⁴ Derfor vælger Meta behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f om legitime interesse, når Meta behandler personoplysninger om børn.

8.1.2 Diskussion og delkonklusion

Det følger dermed af det ovenstående, at der ikke er et endegyldigt svar på endnu, om børn efter dansk ret kan indgå i kontrakter med sociale medier. Efter dansk ret kan der eventuelt være en mulighed i at udvide anvendelsesområdet for VML, hvorefter denne også vil gælde for børns umyndighed i forhold til at indgå i kontrakter med bestemte modkontrahenter, herunder sociale medier. I denne diskussion om hvorvidt det vil være nærliggende at udvide anvendelsesområdet for VML, skal børns værger inddrages. Det følger af VML § 2, stk. 1, at børns værger er indehaverens af forældremyndigheden. Og såfremt der er fællesforældremyndighed, er begge forældre barnets værger.²⁹⁵ Som værge skal forældrene handle på barnets vegne²⁹⁶ Hvis VML bliver udvidet til også at gælde kontrakter mellem sociale medier og børn, vil det derfor være forældrene, der skal indgå denne kontrakt på barnets vegne. Umiddelbart må det vurderes, at kontrollen af om forælderen som værge reelt er den, der indgår kontrakten mellem barnet som bruger og Meta, vil kræve en stor designindstilling. Det er muligt på Apples Appstore at have en funktion aktiveret kaldet: *”Spørg før køb”*, hvor værgeren modtager en anmodning, når barnet ønsker at downloade en app fra Appstore.

²⁹² DPC, Fundamentals for a child-oriented approach to data processing, besøgt d. 3. maj, 2025, s. 23

²⁹³ EDPB, Retningslinjer 2/2019, afsnit 26

²⁹⁴ Facebook.com, privatlivspolitik, ”Legitime interesser” gældende fra d. 7. april, 2025

²⁹⁵ VML § 2, stk. 1

²⁹⁶ Familieretshuset.dk, mindreårige, <https://familieretshuset.dk/vaergemaal-sider/vaergemaal/mindre-aarige>, besøgt d. 5. maj, 2025

Dette er dog en frivillig mulighed, hvorfor det ikke er påkrævet.²⁹⁷ Meta foreslår, at dette i stedet for at være en frivillig ordning bliver en påkrævet handling, hvorefter værgen skal godkende, såfremt barnet foretager et download. På denne måde, skal værgens godkendelse af barnets brug af Facebook, og dermed kontrakten ligge i Appstore eller en anden lignende tjeneste, hvor barnet kan foretage downloads. På den måde kan værgen foretage valget for barnet.²⁹⁸ Dette er udelukkende et eksempel på en mulig måde at kontrollere barnets download af Facebook på, og herigennem have mulighed for at sikre, at værgen accepterer tjenestevilkårene og dermed indgår kontrakten med Meta på barnets vegne, såfremt dette bliver inkluderet i VMLs anvendelsesområde. I denne sammenhæng må det derfor også inddrages, at dette er et forslag fremsat af Meta, som lægger byrden på tjenester, hvor der kan ske downloads af sociale mediers apps. Dette løser ikke udfordringen, såfremt barnet opretter en bruger på Facebook gennem hjemmesiden. Disse udfordringer må ses i lyset af kravet efter GDPR, hvorefter der skal ske databeskyttelse gennem design og standardindstillinger. Herefter skal den dataansvarlig under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau og omkostninger samt andre forhold gennemfører passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger.²⁹⁹

Kapitel 9 – GDPR artikel 6, stk. 1, litra f

9.1 Introduktion

Under udarbejdelsen af specialet er Metas privatlivspolitik blevet gennemgået. Heraf fremgår det, under behandlingsgrundlaget ”legitime interesser” efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f, at Meta er bekendt med, at selskabet muligvis ikke kan anvende kontrakt efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b som behandlingsgrundlag ved behandling af personoplysninger om personer under myndighedsalderen, hvilket Meta angiver som børn under 18 år.³⁰⁰

Som følge af dette henviser Meta i Facebooks privatlivspolitik til, at behandling af børns personoplysninger, som ellers kunne være omfattet af GDPR art. 6, stk. 1, litra b, i stedet behandles

²⁹⁷ Support.apple, godkend børns køb med ”Spørg før køb”, <https://support.apple.com/da-dk/105055>, besøgt d. 10. maj, 2025

²⁹⁸ About.fb.com, Europe can make parenting in a digital world easier, <https://about.fb.com/news/2024/11/europe-can-make-parenting-in-a-digital-world-easier/>, besøgt d. 8. maj, 2025

²⁹⁹ GDPR, art. 25, stk. 1

³⁰⁰ Facebook.com, privatlivspolitik, ”Legitime interesser” gældende fra d. 7. april, 2025

på baggrund af GDPR art. 6, stk. 1, litra f.³⁰¹ Det er derfor nødvendigt, at specialet nærmere redegøre for indholdet af bestemmelsen og Metas påberåbe legitime interesser.

9.2 Indholdet af bestemmelsen

GDRP er udformet på en sådan måde, at næsten enhver form for behandling af personoplysninger er omfattet af denne. Det er også på grund af dette, at der kun kan ske behandling, såfremt en af GDRP behandlingsgrundlag dækker en sådan behandling.³⁰² Det er ikke muligt for GDPR i praksis at forudse alle typer af behandlinger, som bør være lovlige. Dette følger blandt andet af den teknologiske udvikling og udgangspunktet i at GDPR skal være teknologineutral. Netop på grund af dette indeholder GDPR art. 6, stk. 1, litra f en bred interesseafvejningsregel.³⁰³ Denne interesseafvejningsregel kan hjemle enhver behandling af personoplysning, der *“er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser, eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der kræver beskyttelse af personoplysninger, går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn”*.³⁰⁴ Det kan på denne måde udledes af bestemmelsen, at der kan foretages en behandling, når de tre kumulative betingelser er opfyldte. Betingelserne for at en behandling efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f er som følger: når

1. den dataansvarlige eller en tredjemand forfølger en legitim interesse,
2. behandlingen er nødvendig for at forfølge den legitime interesse, og
3. betingelsen om, at den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder ikke går forud for den dataansvarliges legitime interesse.³⁰⁵

Derudover skal der i dette speciale lægges særlig vægt på, at barnets beskyttelse er nævnt direkte i bestemmelsen.

9.2.1 Metas legitime interesse

Som redegjort for ovenfor, er det et krav efter GDRP art. 6, stk. 1, litra f, at den dataansvarlige skal have en legitim interesse.³⁰⁶ Som fastslået tidligere i specialet er Meta den dataansvarlige, når en bruger opretter en konto på selskabets platforme. Det er et krav, at den legitime interesse er et reelt og aktuelt behov for at behandle personoplysningerne. Derfor vil det ikke være en legitim interesse, at den dataansvarlige på et senere tidspunkt kan eller vil få brug for at behandle personoplysningerne.

³⁰¹ Facebook.com, privatlivspolitik, ”Legitime interesser” gældende fra d. 7. april, 2025

³⁰² Udsen, Databeskyttelsesret, s. 186

³⁰³ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 186

³⁰⁴ GDPR, art. 6, stk. 1, litra f

³⁰⁵ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 106

³⁰⁶ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 187

Desuden er det et krav, at behandlingen skal forfølge en lovlig interesse.³⁰⁷ Når den legitime interesse skal vurderes, vil den som udgangspunkt knytte sig til formålet med behandlingen. Det er efter GDPR et krav, at der altid skal identificeres et formål med behandlingen af personoplysninger, jf. GDPR art. 5, stk. 1, litra b.³⁰⁸ Efter bestemmelsen kan behandlingsgrundlaget også benyttes ved tredjemands legitime interesser. Tredjemand kan være den bredere offentlighed, da denne i nogle situationer kan have en legitim interesse i, at personoplysninger gøres offentligt tilgængelige.³⁰⁹ Tredjemands legitime interesser vil der ikke blive redegjort yderligere for, eftersom det ikke har relevans for besvarelsen af specialets problemformulering.

Det følger at EDPBs retningslinjer om GDPR art. 6, stk. 1, litra f som behandlingsgrundlag, at begrebet "interesse" er beslægtet med begrebet "formål" efter GDPR art. 5, stk. 1, litra b.³¹⁰ Dog adskiller begreberne sig også fra hinanden, da formålet er den specifikke grund til at personoplysninger behandles, mens interesse er et bredere hensyn eller den fordel, en dataansvarlig kan have i at foretage en bestemt behandling. Her nævner EDPB, at en dataansvarlig kan have en interesse i at promovere sine produkter. Det er dog ikke alle interesser, der giver den dataansvarlige mulighed for at påberåbe behandlingsgrundlaget efter art. 6, stk. 1, litra f. EDPB henviser til, at EUD har fastslået, at den dataansvarlige først skal vurdere, om interessen er "legitim".³¹¹

Der er ikke i GDPR fastsat en udtømmende liste over forskellige legitime interesser. Dette betyder, at der generelt er et bredt spektrum af interesser, der kan anses for at være legitime. GDPR og EUD har anerkendt flere interesser som legitime.³¹² I GDPR 47. betragtning fremgår det, at en dataansvarliges legitime interesser, kan være det korrekte valg af behandlingsgrundlag, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder går forud, og så skal der samtidig tages hensyn til den registreredes rimelige forventninger. Her nævner betragtningen, at der kan foreligge en legitim interesse, når der er et relevant og passende forhold mellem den registrerede og den dataansvarlige. Dette kan være, hvis den registrerede er kunde hos den dataansvarlige. Dog følger det af betragtningen, at en legitim interesse altid kræver en grundig vurdering af, om den registrerede med rimelighed kunne forvente, at en behandling med et fastsat formål vil finde sted.³¹³ Det følger desuden af forordningen om et indre marked for digitale tjenester, at udbydere af disse tjenester skal tage hensyn til brugerens rettigheder og interesser, herunder de rettigheder, der er fastsat i Chartret.

³⁰⁷ Udsen, Databeskyttelsesret, s. 187

³⁰⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, 2022, s. 187

³⁰⁹ Udsen, Databeskyttelsesret, 2022, s. 187

³¹⁰ EDPB, Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f), afsnit 14

³¹¹ EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 15

³¹² EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 16

³¹³ GDPR, 47. betragtning

Herunder er det særligt fastsat, at udbydere af store onlineplatforme, som Meta er, skal tage særligt hensyn til ytrings- og informationsfriheden. Derudover skal disse tjenester også tage hensyn til internationale standarder for beskyttelse af menneskerettighederne.³¹⁴

GDPR angiver i ordlyden af art. 6, stk. 1, litra f, at der skal tages særligt hensyn, hvis den registrerede er et barn.³¹⁵ Dette hensyn er også beskrevet i GDPR 38. betragtning, hvorefter børn skal nyde en særlig beskyttelse, når deres personoplysninger behandles. Børn skal nyde denne ekstra beskyttelse, fordi de som udgangspunkt er mindre bevidste om konsekvenser og risici. Derudover følger det, at denne beskyttelse særligt bør gælde, når der sker behandling af personoplysningerne i forbindelse med markedsføring.³¹⁶ Som anført tidligere i specialet modtager børn ikke reklamer på Metas platforme, hvorfor dette ikke vil blive analyseret i forbindelse med art. 6, stk. 1, litra f. Derfor er vurderingen af Metas valg af behandlingsgrundlag kun i forbindelse med levering og forbedring af Meta-produkterne og fremme af sikkerhed og integritet, når dette omhandler børn.

9.2.1.1 Diskussion af oplysningspligten

Tidligere i specialet er der blevet redegjort for GDPR art. 13, hvorefter den dataansvarlige har en oplysningspligt ved indsamling af personoplysninger hos den registrerede.³¹⁷ Som beskrevet skal den dataansvarlige efter art. 13, stk. 1 afgive en række oplysninger ved indsamling af personoplysningerne. Formålet med bestemmelsen er, at den registrerede skal kunne varetage sine egne interesser, hvorfor oplysningerne skal være givet på en præcis, gennemsigtig, forståelig og tilgængelig måde.³¹⁸ Det følger direkte af GDPR art. 13, stk. 1, litra d, at den dataansvarlige ved indsamlingen af personoplysninger hos den registrerede, skal oplyse vedkommende om de legitime interesser, der forfølges, såfremt behandlingen foretages med behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f. Som fastslået, skal oplysningerne være afgivet på en gennemsigtig og forståelig måde.³¹⁹ Det kan i denne situation diskuteres, om dette krav reelt er opfyldt. I forbindelse med udarbejdelsen af specialet er Metas privatlivspolitik blevet gennemgået. Privatlivspolitikken er omfattende, og indeholder et stort antal informationer og en gennemgang af samtlige behandlingsgrundlag, og samtidig skal privatlivspolitikken for forståelsens skyld læses i sammenhæng med Metas tjenestevilkår. Det må i denne sammenhæng bemærkes, at det ikke har været muligt at finde en særlig privatlivspolitik, der henvender sig til børn, og som derfor kunne være holdt i mere let forståeligt sprog og eventuelt kun

³¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester, 47. betragtning

³¹⁵ GDPR, art. 6, stk. 1, litra f

³¹⁶ GDPR, 38. betragtning

³¹⁷ GDPR, art. 13

³¹⁸ Udsen, Databeskyttelsesret, 2022, s. 223

³¹⁹ GDPR, art. 13, stk. 1, litra d

indeholdt oplysninger med relevans for behandlingen af børns personoplysninger. Samtidig med at en privatlivspolitik skal være gennemsigtig og forståelig, skal den samtidig indeholde de påkrævede oplysninger. Derfor vil det være en afvejning mellem at levere oplysninger så gennemsigtigt og forståeligt som muligt, samtidig med, at privatlivspolitikken overholder kravene efter GDPR. Der kan i dette speciale ikke blive taget endegyldig stilling til, om Metas privatlivspolitik overholder kravene, dog kan det konkluderes, at den er omfattende og indeholder et stort antal informationer, som brugeren efter GDPR skal kunne være i stand til at forstå.

9.2.1.2 Krav om nødvendighed

Det følger af GDPR art. 6, stk. 1, litra f, at behandlingen skal være "nødvendig".³²⁰ Hvorvidt kravet er opfyldt, beror på en konkret vurdering, dog vil det være opfyldt, såfremt den legitime interesse ikke kan forfølges uden behandlingen af personoplysninger foretages. I Meta-dommen fastlægger EUD, at det er den forlæggende ret, der vil skulle efterprøve, om den legitime interesse som forfølges, *"ikke med rimelighed kan beskyttes lige så effektivt ved andre midler, der er mindre indgribende i de registreredes grundlæggende friheder og rettigheder, navnlig retten til privatlivet og beskyttelse af personoplysninger, som sikres ved chartrets art. 7 og 8"*.³²¹ Det følger også af Meta-dommen, at princippet om dataminimering efter GDPR art. 5, stk. 1, litra c, skal inddrages efter betingelsen om behandlingens nødvendighed.³²²

9.2.1.3 Meta-dommen

I afsnittet fra Meta-dommen om GDPR art. 6, stk. 1, litra f angiver EUD, at det ikke er muligt for domstolen at udtale sig om, hvorledes forskning og innovation med samfundsmæssige formål eller den omstændighed at brugeren er mindreårige kan begrunde behandling af personoplysningerne på baggrund af de legitime interesser. Dette kan EUD ikke, fordi anmodningen om den præjudicielle afgørelse ikke indeholder tilstrækkelige forklaringer.³²³ Dog udtaler EUD sig om andre legitime interesser. Disse omhandler ikke kun børn, men kan benyttes til at sige noget om mulige legitime interesser. Herefter kan der foretages en vurdering af, om disse legitime interesser varetager barnets tarv, som efter Børnekonventionen og Chartret altid skal komme i første række.

De omhandlede præjudicielle spørgsmål i Meta-dommen omhandler, hvorvidt Meta kan tilbyde netværssikkerhed, produktforbedring og en ensartet og velfungerende brug af selskabets produkter

³²⁰ Udsen, Databeskyttelsesret, 2022, s. 188

³²¹ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 108

³²² C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 109

³²³ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 114

og påberåbe sig begrundelsen, at behandlingen er nødvendig for at forfølge en legitim interesse, og om de nævnte behandlinger efter det præjudicielle spørgsmål nr. 4 kan udgøre en legitim interesse, når Meta indsamler oplysninger fra andre af koncernens tjenester.³²⁴

Metas formål med at sikre netværkssikkerheden, kan udgøre en legitim interesse for Meta, som det fremgår af 49. betragtning i GDPR. Denne legitime interesse, kan begrundes i den behandling, som Meta-dommen angår. Det vil dog være op til den forelæggende ret at efterprøve, hvorvidt behandlingen er nødvendig og i hvilket omfang kilder, som Facebook indsamler fra andre steder, er nødvendig for at sikre netværkets interne sikkerhed.³²⁵

Meta har fastsat en interesse i at forbedre selskabets vare, hvilket er Facebook. Her fastsætter EUD, at det ikke kan udelukkes, at det vil udgøre en legitim interesse hos den dataansvarlige, når denne ønsker at forbedre varen med henblik på at forbedre præstationer og gøre varen mere tiltrækkende. Derudover fastsætter EUD, at denne behandling kan være nødvendig for at forfølge interessen.³²⁶ Dog fastsætter EUD, at den endelige vurdering skal foretages af den forelæggende ret. Her angiver EUD dog, at det er tvivlsomt i dette tilfælde, fordi behandlingens omfang vil have betydelig indvirkning på brugeren, og fordi brugeren ikke med rimelighed kan forvente, at Meta behandler disse personoplysninger. Behandlingens omfang omhandler nemlig Metas indsamling af oplysninger fra andre af koncernens tjenester. Herunder angiver EUD, at dette ikke kan gå forud for brugerens interesser og grundlæggende rettigheder, navnlig når brugeren er et barn.³²⁷

9.2.1.4 Metas påberåbe legitime interesser

Meta angiver i privatlivspolitikken for Facebook, hvilke legitime interesser, selskabet henholder sig til. Når Meta behandler børns personoplysninger, henholder selskabet sig til flere legitime interesser.³²⁸ Der vil i det følgende blive inddraget fire påberåbte legitime interesser:

1. En påberåbt legitim interesse er, at Meta skal have mulighed for: *“at levere, tilpasse og forbedre Meta-produkterne på en ensartet måde, samtidig med at vi sikrer yderligere beskyttelse af personer, som er under medlemslandenes myndighedsalder.”*³²⁹

³²⁴ C-252/21, Meta-dommen, præjudicielle spørgsmål nr. 3-4

³²⁵ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 120

³²⁶ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 122

³²⁷ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 123

³²⁸ Facebook.com, privatlivspolitik, "Legitime interesser" gældende fra d. 7. april, 2025

³²⁹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Legitime interesser" gældende fra d. 7. april, 2025

2. En anden legitime interesse er: *“brugeres legitime interesse i at kunne få adgang til Meta-produkterne, og at de produkter tilpasses den enkelte bruger.”*³³⁰
3. Den tredje der vil blive inddraget i specialet omhandler: *“at beskytte vores platform og netværk, kontrollere konti og aktivitet, bekæmpe skadelig adfærd, registrere og forebygge og håndtere spam og andre dårlige oplevelser, at holde Meta-produkterne fri for skadeligt eller upassende indhold, at undersøge mistænkelig adfærd eller overtrædelser af vores vilkår eller politikker og at beskytte personer under myndighedsalderen, herunder at forhindre udnyttelse eller anden skade, som sådanne personer kan være særligt sårbare over for.”*³³¹
4. Den sidste interesse der vil blive inddraget, er som følger: *“at kunne skabe, levere, yde support til og vedligeholde innovative produkter og funktioner, der giver personer under myndighedsalderen mulighed for at udtrykke sig, kommunikere, udforske og interagere med oplysninger og fællesskaber, der er relevante for deres interesser, opbygge fællesskaber og bruge værktøjer og funktioner, der fremmer trivsel.”*³³²

Som angivet i afsnit 9.2.1.3, kan det være en legitim interesse for Facebook at forbedre varen med henblik på at forbedre præstationer og gøre varen mere tiltrækkende.³³³ Denne interesse påberåber Meta sig efter interesse nr. 1. Herefter vil Meta levere, tilpasse og forbedre produkterne, mens der sikres beskyttelse af børn. I afvejningen af, om de påberåbte interesser er legitime efter GDPR, vil der blive redegjort for overvejelser, der skal indgå i den afvejning, som den dataansvarlige skal foretage.

Efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f skal de rettigheder og frihedsrettigheder, der tilfalder den registrerede, gå forud for den interesse, der forfølges af den dataansvarlige. Denne betingelse henviser til, at der i bestemmelsen foreligger en interesseafvejning, som afhænger af konkrete omstændigheder i det enkelte tilfælde. EUD fastlægger i Meta-dommen, at det må tilkomme den forlæggende ret at foretage denne afvejning.³³⁴ Når interesseafvejningen skal foretages, så vil det være en vurdering af, hvor tungtvejende de legitime interesser er. Dette betyder, at jo vigtigere de legitime interesser er, vil vurderingen falde ud til fordel for den dataansvarlige. I modsætning til dette, må det altid vurderes, hvilken betydning behandlingen har for den registrerede. Dette betyder, at såfremt behandlingen er

³³⁰ Facebook.com, privatlivspolitik, "Legitime interesser" gældende fra d. 7. april, 2025

³³¹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Legitime interesser" gældende fra d. 7. april, 2025

³³² Facebook.com, privatlivspolitik, "Legitime interesser" gældende fra d. 7. april, 2025

³³³ Specialets afsnit 9.2.1.3

³³⁴ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 110

indgribende for den registrerede, taler mere for at interesseafvejningen skal falde ud til den registrerede fordel.³³⁵

Denne interesseafvejning skal justeres, når den registrerede er et barn. Dette følger direkte af GDPR art. 6, stk. 1, litra f.³³⁶

I denne afvejning skal der ligeledes tages stilling til barnets særlige beskyttelse som fastsat i GDPR art. 6, stk. 1, litra f og 38. betragtning i GDPR. Der skal tages hensyn til denne særlige beskyttelse på grund af de pågældende risici og konsekvenser.³³⁷ Samtidig fastslår EDPB, at bestemmelsen skal fortolkes i forbindelse med art. 24, stk. 2 i Chartret. Det følger af denne bestemmelse i Chartret, at barnets tarv altid skal komme i første række.³³⁸ Denne bestemmelse er baseret på bestemmelsen i Børnekonventionens art. 3, stk. 1, hvorefter barnets tarv også altid skal komme i første række.³³⁹ Som redegjort for i specialets afsnit 1.7.1 har Danmark ratificeret Børnekonventionen, hvilket betyder, at Danmark har forpligtet sig til at overholde de pågældende bestemmelser.³⁴⁰ Dette betyder, at danske børn er beskyttet af denne konvention. Det følger af Børnekonventionens art. 3, stk. 1, at barnets tarv skal komme i første række ved alle foranstaltninger, der foretages vedrørende barnet, uanset om disse udøves af offentlige eller private institutioner.³⁴¹ Desuden følger det af Børnekonventionens art. 3, stk. 2, at deltagerstaterne skal sikre barnet den nødvendige beskyttelse og omsorg, således at barnet er i trivsel.³⁴² Derudover skal EU's medlemsstater overholde Chartret, som blev juridisk bindende gennem EU-traktaten, TEU art. 6.³⁴³ I Chartret er der i art. 24, stk. 1 fastsat børns rettigheder. Heraf fremgår det ligesom i Børnekonventionen, at *"børn har ret til den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for deres trivsel. De kan frit udtrykke deres synspunkter. Der tages hensyn hertil i forhold, der vedrører dem, i overensstemmelse med deres alder og modenhed"*.³⁴⁴ Derudover fremgår det af Charteret art. 24, stk. 2, at barnets tarv altid skal komme i første række. Det fremgår af disse artikler, at barnets tarv skal være altafgørende, også når der sker behandling af personoplysninger vedrørende børn.³⁴⁵ Dette betyder, at Meta skal prioritere hensynet til barnets tarv og interesser over egne

³³⁵ Udsen, Databeskyttelsesret, 2022, s. 190

³³⁶ EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 92

³³⁷ C-252/21, Meta-dommen, præmis nr. 111

³³⁸ EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 93

³³⁹ EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 93

³⁴⁰ Børnerådet.dk, Børnekonventionen er fundamentet for Børnerådets arbejde, besøgt d. 9. april, 2025

³⁴¹ Børnekonventionen, art. 3, stk. 1

³⁴² Børnekonventionen, art. 3, stk. 2

³⁴³ Eu.dk, Folketinget EU-Oplysningen, Charter om Grundlæggende Rettigheder, besøgt d. 17. april, 2025

³⁴⁴ Chartret, art. 24, stk. 1

³⁴⁵ Chartret, art. 24, stk. 2

interesser. Såfremt GDPR art. 6, stk. 1, litra f benyttes til behandling af børns personoplysninger, er det den dataansvarlige, der skal kunne bevise, at der er taget højde for barnets bedste.³⁴⁶

Denne gennemgang af, hvilken rettigheder der skal inddrages i interesseafvejningen, når brugeren er et barn skal derfor indgå i vurderingen af, om det er en legitim interesse, at Meta behandler personoplysninger om børn, når behandlingen sker som led i at forbedre Facebook med henblik på at gøre denne mere tiltrækkende. Den endelige vurdering må foretages af domstolene.

Som redegjort for i dette afsnit påberåber Meta sig flere interesser som værende legitime, men selskabet uddyber ikke yderligere om, hvorfor disse anses som værende dette. Derudover angiver de ikke nødvendigheden eller den påkrævede interesseafvejning. Meta lægger vægt på, at selskabet påberåber disse interesser for at kunne give adgang til Facebook, for at give mindreårige adgang til fællesskaber og funktioner, der fremmer trivsel, samt for at give mindreårige nem og intuitiv adgang. Det skal i denne forbindelse også nævnes, at EDPB i vejledningen om brugen af GDPR art. 6, stk. 1, litra f, at den dataansvarlige, skal være opmærksom på, at vurderingen af, om bestemmelsen kan benyttes som behandlingsgrundlag, vil kunne variere betydeligt, afhængigt af forskellige aldersgrupper med varierende forståelsesniveau.³⁴⁷ Meta tillader som udgangspunkt 13-årige adgang til Facebook. Derfor vil Metas vurdering som udgangspunkt skulle tages ud fra en 13-åriges forståelsesniveau.³⁴⁸

Som det er blevet fastsat, skal barnets rettigheder altid overvejes. I Chartret og Børnekonventionen herunder fremgår det, at barnets tarv altid skal veje tungest.³⁴⁹ Det vil være i barnets tarv, at dette er i trivsel, hvilket Meta angiver som en legitim interesse efter nr. 4 angivne interesse.³⁵⁰ Det kan i den forbindelse overvejes, om interessen er legitim ved at se på, om det reelt er i barnets tarv at have adgang til sociale medier, som Facebook.³⁵¹ I Danmark har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøgt sammenhængen mellem børn og unges brug af sociale medier og trivsel. Resultaterne af denne undersøgelse er blevet offentliggjort i analysen "Young Consumers and Social Media".³⁵² Ud fra denne undersøgelse, konkluderes det, at selve tidsforbruget af sociale medier ikke hænger sammen med unges trivsel, men at tegn på afhængighed af sociale medier hænger sammen med lavere

³⁴⁶ EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 96

³⁴⁷ EDPB, Guidelines 1/2024, afsnit 97

³⁴⁸ Facebook.com, Tjenestevilkår, (Sådan finansieres vores tjenester) gældende fra d. 1. januar, 2025, "Dine forpligtelser over for Facebook og vores fællesskab"

³⁴⁹ Chartret, art. 24, stk. 1 og 2, Børnekonventionen art. 3

³⁵⁰ Specialets afsnit 9.2.1.4

³⁵¹ Facebook.com, privatlivspolitik, "Legitime interesser" gældende fra d. 7. april, 2025

³⁵² Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Young Consumers and Social Media, februar 2025

trivsel.³⁵³ At være afhængig af sociale medier er ikke anerkendt i diagnostiske systemer, men er blevet defineret ud fra samme kriterier som andre afhængigheder, eksempelvis spilafhængighed. Det er et krav for, at en adfærd kan anses som en afhængighed, at den skal være vedvarende over tid og forårsage skade. Det er bevist, at afhængighed af sociale medier kan føre til øget risiko for depression og angst.³⁵⁴ Denne undersøgelse kan bruges som argument for, at der ikke bliver taget højde for barnets tarv ved at give adgang til sociale medier. Dette kan derfor tale for, at den påståede legitime interesse hos Meta reelt ikke er legitim. Det skal dog bemærkes, at denne overvejelse udelukkende inddrages, da det vil være et punkt, der skal indgå i interesseafvejningen, som foretages af Meta. Om det er en legitim interesse, kan ikke konkluderes i specialet, dette vil være op til domstolene at afgøre.

9.2.1.5 Delkonklusion

Som det er blevet fastslået, vælger Meta, fordi selskabet ikke nødvendigvis kan basere behandlingen af personoplysninger om børn på behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b at basere behandlingen på GDPR art. 6, stk. 1, litra f. Meta-dommen vurderer til dels, om disse formål er legitime, dog ikke specifikt vedrørende børn. Dog kan disse bruges til at sige noget om, hvilke interesser, der kan være legitime. Derfor vil Meta i tilfælde af netværkssikkerheden og for at forbedre sin egen vare kunne basere dette på behandlingsgrundlaget efter art. 6, stk. 1, litra f, dog vil det være en vurdering af behandlingens omfang, såfremt virksomheden indsamler oplysninger fra andre af selskabets tjenester. Det er også blevet fastslået, at når GDPR art. 6, stk. 1, litra f benyttes ved behandlingen af personoplysninger om børn, skal barnets tarv altid komme i første række, og vurderingen skal tilpasses til barnet. Der er i specialet blevet inddraget konklusioner fra en undersøgelse, der viser, at et barns afhængighed af sociale medier kan føre til lavere trivsel. Derfor vil dette kunne tale for, at det ikke er i barnets tarv at have adgang til sociale medier, hvorfor dette vil have indvirkning på vurderingen af, om GDPR art. 6, stk. 1, litra f kan benyttes som behandlingsgrundlag. Dog vil vurderingen efter bestemmelsen som fastslået skulle foretages af den dataansvarlige, som her er Meta. Der foreligger endnu ikke praksis på området, hvorfor der ikke er blevet taget endegyldigt stilling til, om Meta kan benytte behandlingsgrundlaget.

³⁵³ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Young Consumers and Social Media, statistisk overblik, februar 2025

³⁵⁴ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Young Consumers and Social Media, februar 2025, s. 22

Kapitel 10 – Konklusion

Ud fra en sammenfatning af ovenstående speciale, skal der sammenfattes en konklusion. Specialet har haft til formål at undersøge, hvordan databeskyttelsesretten regulerer behandlingsgrundlaget for børns personoplysninger på Facebook. Det er gennem redegørelserne og analyserne blevet klart, at behandlingen af personoplysninger med henblik på personlig tilpasning/adfærdsbaserede reklamer, ikke kan anses for at være objektivt nødvendig i forbindelse med opfyldelsen af kontrakten mellem brugeren og Meta. Dette understøttes gennem analysen af Meta-dommen, hvor dette bliver fastslået.

Derudover er det gennem analysen blevet fastlagt, at uanset at behandlingen kræver samtykke efter GDPR som behandlingsgrundlag, så foreligger der stadig en forbrugeraftale i henhold til den danske forbrugeraftalelov. Dette er tilfældet, fordi adgangen til Facebook forudsætter en modydelse i form af betaling eller behandling af personoplysninger som påkrævet efter KBL § 4 a, stk. 3. Netop konklusionen om, at der foreligger en forbrugeraftale, ændrer ikke ved, at der efter vurderingen af GDPR fortsat skal foreligge særskilte behandlingsgrundlag.

Det kan også konkluderes, at "samtyk eller betal-modellen" ikke kan anvendes, når et barn er brugeren på Facebook. Dette kan konkluderes på baggrund af børns særlige beskyttelse efter GDPR og forordningen om digitale tjenester, hvorefter det er fastsat, at personlig tilpasning af reklamer til børn er forbudt. Der er i denne forbindelse foretaget en vurdering af Facebooks nuværende praksis på området, hvorefter det fremgår, at Facebook i dag ikke viser reklamer til børn under 18 år. Denne nuværende praksis må antages at være i overensstemmelse med gældende regler på området.

Specialet havde desuden til formål at analysere børns evne til at indgå i et kontraktforhold med Meta, når disse accepterer tjenestevilkårene. Det kan gennem analysen konkluderes, at der i dag ikke foreligger en klar retstilstand på området i Danmark, om end det er et højaktuelt emne. VML § 1, stk. 2 kan ikke entydigt anvendes på de kontrakter, som barnet indgår med Meta. Dog er der i specialet inddraget en diskussion af, om det vil være hensigtsmæssigt at lade disse kontrakter være omfattet af VML. Diskussionen omfatter, at det herefter vil være værgen, der på barnets vegne skal indgå kontrakten. Det kan konkluderes, at en sådan løsning vil kræve lovgivningsmæssig udvikling og tekniske løsninger, hvorefter der skal sikres en effektiv kontrol. Efter analysen kan det endvidere konkluderes, at der i forholdet mellem barnet og Meta efter KBL § 4 a, stk. 3 foreligger en forbrugeraftale. Dog er det uklart, om barnet har retsevne til at indgå denne. På denne baggrund kan det derfor ikke konkluderes, at der består en gyldig kontrakt mellem barnet og Meta. På grund af

denne manglende mulighed for at konkludere, er det derfor usikkert om Meta kan benytte behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra b, når behandlingen omfatter børns personoplysninger.

For at belyse retsområder er der også blevet foretaget en analyse af GDPR art. 6, stk. 1, litra f, fordi Meta angiver dette som værende behandlingsgrundlaget for selskabets behandling af børns personoplysninger. Analysen har vist, at netværkssikkerheden kan udgøre en legitim interesse, også når behandlingen vedrører børn. Dog må det konkluderes, at det på dette tidspunkt ikke med sikkerhed kan fastslås, om Metas interesser reelt er legitime. Dog kan det fastslås, at der i den interesseafvejning, som altid skal foretages, skal inddrages barnets bedste, tarv og trivsel. Det er dog Meta som dataansvarlig, der skal foretage denne interesseafvejning, og derfor har den ikke være tilgængelig til brug i specialet. Derfor kræves der praksis på området, før der endegyldigt kan tages stilling til, om interesserne er legitime, og om Meta kan benytte behandlingsgrundlaget efter GDPR art. 6, stk. 1, litra f.

Slutligt kan det konkluderes, at børn har en særlig beskyttelse efter GDPR, og at der altid skal tages særlige hensyn, når brugeren af Facebook er et barn. Derudover kan det konkluderes, at retstilstanden på flere områder ikke er endegyldigt fastlagt, og at børns benyttelse af Facebook og andre sociale medier kan kræve yderligere regulering, således børnenes krav på beskyttelse er sikret.

Litteraturliste

Lovgivning

Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (2016/679): GDPR

Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester): Forordningen om et indre marked for digitale tjenester

FN's Konvention om Barnets Rettigheder af 20. november 1989: Børnekonventionen

Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder: Chartret

Aftaleloven (AFTL), LBK 2016-03-02 nr. 193

Databeskyttelsesloven (DBL), LBK 2024-03-08 nr. 289

Forbrugeraftaleloven (FAL), L 2013-12-17 nr. 1457

Købeloven (KBL), LBK 2021-09-24 nr. 1853

Værgemålsloven (VML), LBK 2021-05-28 nr. 1122

Forarbejder

Forslag til lov om ændring af lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 16, fremsat d. 6. oktober, 2021

Forslag til lov om forbrugeraftaler, lovforslag nr. L 39, fremsat d. 9. oktober 2013

Forslag til værgemålsloven, lovforslag nr. L 191, fremsat d. 8. marts 1995

Domme

C-252/21, Meta-Dommen

EDPB-retningslinjer og udtalelser

EDPB, Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0, Adopted on 8 October 2024

tilgængelig på: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-10/edpb_guidelines_202401_legitimateinterest_en.pdf

EDPB, Retningslinjer 2/2019 for behandling af personoplysninger i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b) i GDPR i forbindelse med leveringen af onlinetjenester til registrerede, version 2.0, vedtaget d. 8. oktober, 2019

tilgængelig på: https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines-art_6-1-b-adopted_after_public_consultation_da.pdf

EDPB, Retningslinjer 8/2020 vedrørende målretning mod brugere af sociale medier, version 2.0, vedtaget d. 13. april 2021, tilgængelig på: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2021-11/edpb_guidelines_082020_on_the_targeting_of_social_media_users_da_0.pdf

EDPB, Udtalelse 8/2024 om gyldigt samtykke i forbindelse med giv samtykke eller betal-modeller, der anvendes af store onlineplatforme, vedtaget d. 17. april, 2024 tilgængelig på: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-11/edpb_opinion_202408_consentorpay_da.pdf

Karnovs noter

Karnovs noter, Forbrugeraftaleloven, note nr. 17, Karnovgroup

Litteratur

Bøger

Blume, Peter, Persondatarettens kilder og metode, 2020, 1. udgave, Djøf Forlag

Christensen, Tanja Kammersgaard og Marie Jull Sørensen, Samtykke, 2024, 1. oplag, 1. udgave, Ex Tuto Publishing

Højilund, Dorte. Persondataret, 2024, 1. oplag, 5. udgave, Hans Reitzels Forlag

Motzfeldt, Hanne Marie. Grundlæggende databeskyttelsesret, 2022, 1. oplag, 1. udgave, Djøf Forlag

Munk-Hansen, Carsten. Den Juridiske Løsning, 2017, 1. udgave, 2. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Munk-Hansen, Carsten. Retsvidenskabsteori, 2022, 3. udgave, Djøf Forlag

Neergaard, Ulla og Ruth Nielsen. EU-ret, 2024, 9. udgave, Karnov Group

Sørensen, Karsten Engsig og Jens Hartig Danielsen. EU-Retten, 2019, 7. rev. udgave, Djøf Forlag

Udsen, Henrik. Databeskyttelsesret, 2022, Version 01

Tilgængelig på: <https://databeskyttelsesret.dk/wp-content/uploads/Databeskyttelsesret-2022-11-263.pdf>

Ørgaard, Anders og Hans Viggo Godsk Pedersen, Almindelig kontraktret, 2025, 1. oplag, 7. udgave, Djøf Forlag

Forskning

Danmarks Statistik, Danmark bruger sociale medier mest i EU

Tilgængelig på: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=46771>

Ec.europa.eu, Eurostat, how do EU citizens manage their personal data online?

Tilgængelig på: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20210128-1>

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Young Consumers and Social Media, februar 2025

Tilgængelig på: <https://kfst.dk/temaer/boern-og-unges-brug-af-sociale-medier-og-trivsel>

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Young Consumers and Social Media, statistisk overblik, februar 2025

Tilgængelig på: <https://kfst.dk/media/bo0dwmnq/20250206-praesentation-af-young-consumers-and-social-media-a.pdf>

Hjemmesider

About.fb.com, Europe can make parenting in a digital world easier, besøgt 8. aj, 2025

<https://about.fb.com/news/2024/11/europe-can-make-parenting-in-a-digital-world-easier/>

Børnerådet.dk, Børnekonventionen er fundamentet for Børnerådets arbejde, besøgt d. 9. april, 2025

<https://www.boerneraadet.dk/vi-arbejder-for/boernekonventionen/>

Commission.europa.eu, forordningen om digitale tjenester, besøgt 25. april, 2025

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_da

DPC, Fundamentals for a child-oriented approach to data processing, besøgt d. 3. maj, 2025

https://www.dataprotection.ie/sites/default/files/uploads/2021-12/Fundamentals%20for%20a%20Child-Oriented%20Approach%20to%20Data%20Processing_FINAL_EN.pdf

Edpb.europa.eu, Guidelines, recommendations, best practices, besøgt d. 11. maj, 2025

https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance/guidelines-recommendations-best-practices_en

Edpb.europa.eu, Opinions, besøgt d. 11. maj, 2025

https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/opinions_en

EU.dk, Folketinget, EU-Oplysningen, ratifikation, besøgt d. 18. april, 2025

<https://www.eu.dk/da/leksikon/Ratifikation>

Eu.dk, Folketinget EU-Oplysningen, Charter om Grundlæggende Rettigheder, besøgt d. 17. april, 2025

https://www.eu.dk/da/leksikon/charteret_om_grundlaeggende_rettigheder

Facebook.com, Annoncepræferencer, tilgængelig via egen bruger, besøgt løbende

https://www.facebook.com/help/109378269482053/?locale=da_DK

Facebook.com, privatlivspolitik, gældende fra d. 7. april, 2025, besøgt løbende

https://www.facebook.com/privacy/policy/?entry_point=facebook_page_footer

Facebook.com, Tjenestevilkår, gældende fra d. 1. januar, 2025, besøgt løbende

https://www.facebook.com/terms/?locale=da_DK

Familieretshuset.dk, mindreårige, besøgt d. 5. maj, 2025

<https://familieretshuset.dk/vaergemaal-sider/vaergemaal/mindreaarige>

Ft.dk, leksikon, udvalgsspørgsmål, besøgt d. 2. maj, 2025

<https://www.ft.dk/da/leksikon/Udvalgsspoergsmaal>

Support.apple, godkend børns køb med "Spørg før køb", besøgt d. 10. maj, 2025

<https://support.apple.com/da-dk/105055>

Breve og spørgsmål

Datatilsynet.dk, Brev til Børns Vilkår, 29. april 2024

Tilgængelig på:

<https://www.datatilsynet.dk/Media/638501550348383386/Brev%20til%20b%C3%B8rns%20vilk%C3%A5r.pdf>

Digitaliseringsministeriet, Udvalget for Digitalisering og It 2024-25, B 95 - endeligt svar på spørgsmål 11

Tilgængelig På:

<https://www.ft.dk/samling/20241/beslutningsforslag/b95/spm/11/svar/2121027/2990928.pdf>

Justitsministeriet, Besvarelse af spørgsmål nr. 150 (Alm. Del) fra Folketingets udvalg for Digitalisering og IT

Tilgængelig på:

<https://www.ft.dk/samling/20231/almudel/diu/spm/150/svar/2050180/2869751/index.htm>